

GAZETA KOSZYCKA

ISSN 1234-0952

Nr 3 (76)

WIADOMOŚCI GMINNE

październik 2017

Szkoła Muzyczna I Stopnia w Koszycach z zagospodarowanym w 2017 r. otoczeniem

AKTUALNOŚCI

Podsumowanie XV Sesji Rady Gminy Koszyce

W dniu 11 września odbyła się XV Sesja Rady Gminy Koszyce, w której uczestniczyło 15 radnych. Po otwarciu i stwierdzeniu prawomocności obrad przyjęto protokół z XIV Sesji Rady Gminy. Na wniosek Przewodniczącego Rady Gminy do porządku obrad został wprowadzony projekt uchwały w sprawie udzielenia powiatowi chojnickiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na usuwanie skutków nawałnicy.

Wójt Gminy Koszyce podczas składania sprawozdania z działalności w okresie międzysesyjnym, wskazał jakie zadania z funduszu sołectkiego zostały już zrealizowane, jakie drogi zostały wykonane oraz jakie będą remontowane. Również w oświacie w bieżącym roku szkolnym będą realizowane projekty. Od lutego 2018 roku zacznie funkcjonować przedszkole w Książnicach Wielkich, a w Centrum Oświatowym w Koszycach uczniowie będą rozszerzać swoją wiedzę m.in. z zakresu przyrody, matematyki, języków obcych oraz edukacji ekonomicznej. Zajęcia z edukacji ekonomicznej będą prowadzić przedstawiciele banków oraz osoby specjalizujące się z zakresu ekonomii. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszycach przygotował wniosek na całoroczną opiekę dla dzieci i rodzin z różnymi dysfunkcjami społecznymi. Jeżeli wniosek zostanie zatwierdzony, realizacja zadania będzie w przyszłym roku. Wkład własny gminy w tym projekcie wynosić będzie ok. 50 tys. zł, całość wniosku to kwota ok. 673 tys. zł. Oceniając funkcjonowanie placówek oświatowych, potrzeby organizacji pozarządowych, samorząd myśli o wybu-

dowaniu sali widowiskowej w kompleksie Centrum Oświatowego w Koszycach. Pomysł ten jest na etapie koncepcji i wyboru optymalnych rozwiązań. Na koniec swojej wypowiedzi Wójt Gminy podziękował za zaangażowanie się sołtysów, organizacji, instytucji w organizację tegorocznych Dożynek Gminnych, które z powodu pogody nie odbyły się.

Po zakończeniu sprawozdania Wójta Gminy, radni przyjęli 13 uchwał w sprawach:

- 1) zmiany budżetu gminy na 2017 rok,
- 2) zmiany wieloletniej prognozy finansowej gminy Koszyce,
- 3) wyrażenia woli na zabezpieczenie środków finansowych w budżecie 2018 r. na przekazanie pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla powiatu proszowickiego,
- 4) przeprowadzenia na terenie gminy Koszyce konsultacji społecznych dotyczących Budżetu Obywatelskiego na 2018 rok,
- 5) zmiany uchwały w sprawie utworzenia Dziennego Domu „Senior-WIGOR”,
- 6) zmiany Statutu Dziennego Domu „Senior-WIGOR”,
- 7) zmiany uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior-WIGOR” w Książnicach Małych 45,
- 8) przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Koszyce na lata 2017–2023,
- 9) przekształcenia dotychczasowej sześciolletniej Szkoły Podstawowej im. Piotra Baryłaka

Spis treści

Aktualności

Podsumowanie XV Sesji Rady Gminy Koszyce.....	2
Aplikuj o fundusze europejskie... ..	3
Samochód dla naszych seniorów	4
Dzienny Dom Senior-WIGOR – zmiana na plus!	5
Wspomnienie o Janie Dudzińskim	7

Społeczeństwo obywatelskie

Fundusz sołectki i obywatelski – co zostało zrobione	8
Fundusz sołectki po raz szósty	11
Spotkanie z grupami dożynekowymi.....	12
Galeria wieńców dożynekowych	14
Festyn „Bezpieczne wakacje” w Sokołowicach.....	20
FIO 2017 po raz kolejny szczęśliwe dla Aktywnych... ..	22

Reprezentacja Gminy Koszyce na Dożynkach... ..	23
Użytki a uzależnienie oraz bezpieczeństwo... ..	24
Swego (a raczej bliskiego) nie znacie?	27
Pieniny – Zakopane wycieczki z TPD	32

Historia

W 100 rocznicę Odzyskania Niepodległości... ..	33
Trafiła kosa na kamień	35

Środowisko, ekologia

Inwentaryzacja przyrodnicza... Część VI	40
---	----

Kultura, edukacja, sport

Rajd Jesieni o puchar Wójta Gminy Koszyce.....	43
Narodowe Czytanie 2017 w Koszycach	46

w Książnicach Wielkich w ośmioletnią Szkołę Podstawową im. Piotra Baryłaka w Książnicach Wielkich,

- 10) przekształcenia dotychczasowej sześciolletniej Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Koszycach wchodzącej w skład Centrum Oświatowego w Koszycach w ośmioletnią Szkołę Podstawową im. Kornela Makuszyńskiego w Koszycach wchodzącą w skład Centrum Oświatowego w Koszycach,

- 11) stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum im. Stanisława Wyspiańskiego w Centrum Oświatowym w Koszycach,
12) zmian w Statucie Gminy Koszyce,
13) udzielenia powiatowi chojnickiemu pomocy finansowej w formie dotacji celowej na usuwanie skutków nawałnicy.

Monika Molenda

Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Artykuł współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Aplikuj o fundusze europejskie w Nadwiślańskiej Grupie Działania „E.O.Cenoma” Cykliczne podsumowanie przeprowadzonych naborów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Nadwiślańska Grupa Działania „E.O.CENOMA” jest jedną z 32 małopolskich Lokalnych Grup Działania (LGD). Stowarzysza partnerów z siedmiu nadwiślańskich gmin, tj.: Szczurowa, Drwinia, Rzezawa, Koszyce, Bochnia, Miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz Gmina i Miasto Nowe Brzesko. Podstawą funkcjonowania LGD jest wspieranie rozwoju obszarów wiejskich, a podejmowane w tym kierunku działania opisane są w Strategii Rozwoju Lokalnego (LSR).

Za pośrednictwem Cenomy można aplikować o środki unijne składając komplet dokumentów w ogłaszanych konkursach. Procedura odbywa się w ramach działania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jak dotąd, jedenastoletnia, prężna działalność stowarzyszenia przyniosła liczne możliwości pozyskiwania fundu-

szy europejskich dla mieszkańców i instytucji z terenu 7 gmin członkowskich.

Jesienią 2016 roku LGD rozpoczęła nowy okres programowy realizując Strategię Rozwoju Lokalnego (LSR) na lata 2014–2020 – na przełomie października i listopada, ogłoszony został pierwszy konkurs na operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej. W trakcie konkursu działająca w strukturach Lokalnej Grupy Działania Rada Decyzyjna pod przewodnictwem P. Eweliny Makowskiej z Bochni wybrała do dofinansowania 9 wniosków o łącznej wartości 450 tys. zł. Zostały one przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w celu dalszej weryfikacji. Jak mówi Prezes Nadwiślańskiej Grupy Działania „E.O.CENOMA” – Pani Teresa Sznajder – „Pierwsi przedsiębiorcy podpisali już umowy z Samorządem Województwa o przyznaniu pomocy i złożyli wnioski o wypłatę I transzy”.

Kolejne nabory wniosków o dofinansowanie zostały ogłoszone w maju 2017 roku dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców w zakresie rozwoju prowadzonej działalności. Na rozwój istniejących firm dofinansowanie w wysokości 100 tys. zł. od LGD otrzymało 9 przedsiębiorców. Na podejmowanie działalności gospodarczej w budżecie LGD na konkurs przeznaczono 800 tys. zł. Premie na rozpoczęcie działalności w wysokości 50 tys. zł otrzymało 13 wnioskodawców. „Dostrzegamy, że wraz z każdym naborem rośnie zainteresowanie wnioskodawców na pozyskiwanie funduszy europejskich” – dodaje Pani Prezes Stowarzyszenia.

W lipcu Cenoma ogłosiła następne 3 konkursy. Dotyczyły operacji w zakresie zachowania dorobku historycznego, kulturowego oraz sakralnego obszaru LGD na łączną sumę dofinansowania 200 tys. zł, na operacje w zakresie budowy/remontu/modernizacji/wyposażenia obiektów pozwalających na obsługę ruchu turystycznego i/lub promocję turystyki lokalnej stowarzyszenie przeznaczyło środki w wysokości 600 tys. zł., a 650 tys. zł. na projekty w zakresie poprawy infrastruktury publicznej i przestrzennej służącej zaspokajaniu potrzeb kulturowych i społecznych. O dofinansowanie w ramach tych konkursów ubiega się 24 wnioskodawców, a jego rozstrzygnięcie przewiduje się na przełomie sierpnia i września. Wybrane do dofinansowania wnioski muszą przejść jeszcze weryfikację Urzędu Marszałkowskiego.

Biuro LGD przypomina, iż przygotowanie wniosków wymaga skompletowania i prawidłowego uzupełnienia dokumentacji aplikacyjnej. Ważne jest uważne czytanie instrukcji wypełniania zarówno wniosku jak i biznes planu, które pomagają w precyzyjnym przygotowaniu dokumentacji. Na bieżąco prowadzone są również konsultacje i szkolenia przez biuro stowarzyszenia.

LGD na bieżąco informuje o warunkach przystąpienia do konkursów na swojej stronie internetowej – www.cenoma.pl, w siedzibie biura: ul. Rynek 4, 32-820 Szczurowa, oraz pod numerami telefonów: 14 671 40 70, 14 671 41 13.

Zapraszamy do udziału w kolejnych naborach ogłaszanych przez Nadwiślańską Grupę Działania „E.O.CENOMA”!

Samochód dla naszych seniorów

W miesiącu marcu bieżącego roku Gmina Koszyce złożyła wniosek o dofinansowanie zakupu dziewięciosobowego samochodu specjalistycznego przeznaczonego do przewozu osób starszych niepełnosprawnych w Dziennym Domu Senior +.

Wniosek został złożony do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w ramach projektu pn. *Likwidacja barier transportowych* w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze D.

Wniosek został przygotowany przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszycach.

O zakwalifikowaniu naszej Gminy do otrzymania dotacji powiadomił nas PFRON w Krakowie w dniu 18.07.2017 r.

Łączny koszt projektu wynosi 148 830,00 zł z czego własne środki stanowią 68 830,00 zł a przyznana dotacja 80 000,00 zł.

W dniu 5 września w siedzibie Małopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych w Krakowie przedstawiciele Powiatu Proszowickiego podpisali umowę o dofinansowanie ze środków PFRON dla gmin, które otrzymały

dofinansowanie, natomiast umowa naszej Gminy została podpisana 14 września 2017 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Proszowicach.

GOPS Koszyce

Dzienny Dom Senior-WIGOR – zmiana na plus!

W dniu 11 września 2017 roku odbyła się XV Sesja Rady Gminy Koszyce, na której przyjęto Uchwałę o zmianie nazwy z Dziennego Domu Senior-WIGOR na Dzienny Dom Senior+ w Książnicach Małych. Zmiana ta została dokonana z uwagi na aplikowanie o środki na działalność Domu w 2017 r. w ramach zmienionego z nazwy Rządowego Programu Wieloletniego z „Senior-WIGOR” na „Senior+” na lata 2015–2020.

Nasz Dom rozpoczął swoją działalność 14 grudnia 2015 roku i jest miejscem spotkań i miłego spędzania czasu do dziś. Zróżnicowana oferta jaką zapewnia placówka sprawia, że każdy Senior znajduje tu coś dla siebie. Uczestnicy biorą udział w zajęciach aktywizujących ruchowo, rehabilitacji indywidualnej i grupowej, wykonują rękodzieła, śpiewają, uczestniczą w spotkaniach integracyjnych, międzypokoleniowych. Największym zainteresowaniem cieszą się warsztaty rękodzielnicze, na których malujemy, wycinamy, lepimy. I tu „praca pali się w rękach”. Już nie możemy doczekać się kiedy zaczniemy robić ozdoby świąteczne. Seniorzy wykazują swoje zdolności manualne wykonując pod okiem opiekunów bardzo ciekawe prace, które zdobią sale Domu, a także są atrakcyjnym upominkiem dla obdarowanych. Zajęcia są dostosowane do możliwości i zainteresowań Seniorów.

Nasz Dzienny Dom Senior+ oferuje nie tylko przyjemne zajęcia manualne, ale także wykonywaną przez rehabilitanta – fizjoterapeutę codzienną rehabilitację i zabiegi takie jak: **KRIOTERA-**

Na wspólnym spacerze

Zajęcia na świeżym powietrzu

Uczestnicy podczas zajęć rękodziela

PIA, LASER, DIADYNAMIK, TENS, INTERDYN, ULTRADŹWIĘKI, ULTRAFONOFORZA. Seniorzy korzystają z bardzo dobrze wyposażonej sali do ćwiczeń, biblioteki, sali telewizyjnej, chętnie także spędzają czas w pokoju do rozmów indywidualnych. Planowane jest również dalsze zagospodarowanie terenu wokół Dziennego Domu Senior+, aby Seniorzy mogli jeszcze efektywniej spędzać czas na świeżym powietrzu w ciepłe dni. Spotykamy się od poniedziałku do piątku w godz. 9–17. Zapewniamy transport do Ośrodka, a także codziennie gorący posiłek.

Uczestnicy Dziennego Domu Senior+ spędzają czas w miłej i rodzinnej atmosferze z czego czerpią dużo radości i zadowolenia. Udział w zajęciach pozwala Seniorom poprawić kondycję fizyczną i psychiczną, nawiązać nowe znajomości, rozwijać zainteresowania i dzielić się swoimi doświadczeniami z innymi.

Ćwiczenia na siłowni

Zajęcia Seniorów na siłowni

Zajęcia plastyczne

Zajęcia manualne

Rękodzieło Seniorów

Zachęcamy do śledzenia działalności Domu na Facebooku – *Dzienny Dom Senior+ w Książnicach Małych*.

Dzienny Dom Senior+ dysponuje jeszcze wolnymi miejscami, dlatego też zapraszamy osoby w wieku 60+ zainteresowane ofertą do kontaktu.

Kontakt:

Dzienny Dom Senior+, Książnice Małe 45,
tel. 517 130 774

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszycach
ul. Elżbiety Łokietkówny 14, tel. 41 35 14 048 wew. 27.

Agata Kasperek

Wspomnienie o Janie Dudzińskim

Jan Sewer Dudziński urodził się 21 lutego 1947 roku. Poprzez matkę Romualdę z Sawickich był mocno powiązany z wieloma zasiedzianymi i znaczącymi w Koszycach rodzinami. Choć od dzieciństwa aż do ukończenia studiów nie przebywał już w Koszycach, a i późniejsze życie zawodowego oficera Wojska Polskiego związane było z placówkami wojskowymi, często w Koszycach bywał. Wydaje się, że ze rodzinne środowisko koszyckie, a zwłaszcza babcia Agata Sawicka zaszczepili w nim tkliwy stosunek do ziemi swych dziadów.

Przyjeżdżał do Koszyc jak najczęściej, zatrzymując się w rodzinnym domu przy ulicy Wesołej.

Z racji tych pobytów, rodzinnych powiązań i aktywności w życiu kulturalnym był osobą powszechnie znaną.

To przywiązanie zaowocowało wieloma inicjatywami.

Nie tylko interesował się historią i sprawami gminy, ale organizował podczas obchodów Dni Koszyc plenery i wystawy malarskie, z których wiele obrazów i grafik znajduje się w posiadaniu gminy Koszyce.

Pomagał w zbieraniu materiałów dotyczących dziedzictwa kulturowego gminy, opracował „Kalendarium Miasta, Osady i miejscowości Koszyce”, które w formie tablicy zainstalowane jest na koszyckim Rynku.

Ważną formą działalności Jana Dudzińskiego była wieloletnia współpraca z „Gazetą Koszycką”, którą rozpoczął w roku 1996 artykułem „Historyczne Hiltony”, dotyczącym szlaków handlo-

Śp. Jan Dudziński (z prawej) przekazuje Dyrektorowi Muzeum Stanisławowi Szymańskiemu kolekcję szkliva i porcelany. (21.10.2011 r.)

Kolekcja szkliva i porcelany przekazana Koszyckiemu Muzeum przez Jana Dudzińskiego

wych, na skrzyżowaniu których leżały Koszyce. Potem nastąpiły dalsze, część z nich tworzyła całe cykle, jak: „Zdarzenia i legendy”, „Świadectwo historii”, „Saga rodzinna”, czy „Opowieści Gulona” poświęcone dziejom rodziny Sawickich, Molickich i innych, skoligaconych ze sobą.

Do archiwum „Gazety Koszyckiej” Jan Dudziński przekazał dużo starych zdjęć dotyczących Koszyc i mieszkających tam ludzi.

Będąc namiętnym kolekcjonerem, zgromadził przez lata wiele ciekawych eksponatów, które ostatnio w kilku partiach przekazał Muzeum Koszyckiemu a kolekcję starych płyt gramofonowych i CD Szkole Muzycznej w Koszycach. Dzięki tym darowiznom Muzeum zyskało wartościową kolekcję szkła, porcelany, dawnych narzędzi, naczyń gospodarczych, a także dokumentów, natomiast darowizna przekazana Szkole Muzycznej stała się zaczątkiem nowej płytki. Zbiory te zostały skatalogowane

i obecnie są udostępnione dla zwiedzających. Był także członkiem Rady Muzeum.

Jan Dudziński przez wiele lat, aż do ostatnich chwil życia był uczuciowo i aktywnie związany z naszym miastem.

Zmarł 5 października 2017 roku. Pogrzeb odbył się 13 października na cmentarzu koszyckim. Jan Dudziński został pochowany w grobie rodzinnym.

Jan Sewer Dudziński jest dla Koszyc obywatelem wielce zasłużonym. Za Jego cenną działalność społecznikowską Wójt Gminy Koszyce Stanisław Rybak, redakcja „Gazety Koszyckiej”, Muzeum Koszyckie oraz społeczeństwo lokalne, które mogło i nadal może z tej spuścizny korzystać składają Mu pośmiertne podziękowanie, a Jego Rodzinie wyrazi głębokiego współczucia.

Redakcja „Gazety Koszyckiej”

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Fundusz sołecki i obywatelski – co zostało zrobione

W Gminie Koszyce w 2017 roku na fundusze sołeckie poszczególnych sołectw przeznaczono kwotę ponad 264 505,00 zł. Wysokość tych funduszy uzależniona jest m.in. od ilości mieszkańców w danym sołectwie oraz dochodów bieżących gminy.

Zebranie wiejskie każdego sołectwa zdecydowało, na jakie cele fundusz sołecki zostanie wykorzystany, przy czym cel ten musi być zgodny z zadaniami własnymi gminy, strategią rozwoju gminy oraz musi służyć poprawie warunków życia mieszkańców.

Fundusz sołecki jest doskonałą formą aktywizacji społecznej mieszkańców. W wielu przypadkach

zadania z funduszu sołeckiego realizowane są przy udziale środków z budżetu obywatelskiego. W czasie pięciu lat funkcjonowania w naszej gminie funduszu sołeckiego zrealizowano bardzo dużo cennych przedsięwzięć poprawiających warunki życia mieszkańców. W tym czasie wyremontowano i doposażono wiele świetlic, remiz OSP, utworzono miejsca rekreacji i sportu, wyposażono place zabaw oraz siłownie zewnętrzne obok budynków wiejskich, poprawiono infrastrukturę komunalną, w tym drogi, parkingi, odtworzono rowy melioracyjne.

A oto przykłady zrealizowanych już zadań z funduszu sołeckiego w 2017 roku:

Sołectwo Biskupice – przywóz ziemi wraz z wyrównaniem działki. Na ten cel przeznaczono w 2017 roku kwotę ok. 10 000,00 zł. z funduszu sołeckiego.

Sołectwo Dolany – budowa miejsc postojowych dla samochodów osobowych. Na ten cel przeznaczono przyznane środki z funduszu sołeckiego i budżetu obywatelskiego w wysokości 14 081,00 zł.

Sołectwo Filipowice – ocieplenie budynku świetlicy wiejskiej. Wydatek został sfinansowany ze środków funduszu sołectkiego i budżetu obywatelskiego w kwocie 12 346,00 zł.

Sołectwo Jaksice – impreza integracyjna dla mieszkańców sołectwa. Wydatek został sfinansowany ze środków funduszu sołectkiego w kwocie ok. 2 000,00 zł. W ramach tego zadania sołectwo zakupiło m.in. sprzęt sportowy i stroje sportowe.

Sołectwo Jankowice – cały fundusz sołectki i budżet obywatelski w kwocie 10 942,00 zł przeznaczony został na remont świetlicy, w której kompleksowo wyremontowano pomieszczenie przeznaczone na kuchnię oraz korytarz. Koszt zadania 19 143,72 zł.

Sołectwo Koszyce – rozbudowa urządzeń terenowych na stadionie sportowym „Szreniawa”. Mieszkańcy przeznaczyli kwotę 50 228,00 zł (fundusz sołectki + budżet obywatelski) jako wkład sołectwa do realizowanej inwestycji.

Sołectwo Książnice Małe – sołectwo przeznaczyło 1 500,00 zł jako wkład sołectwa do montażu dodatkowych lamp oświetlenia ulicznego oraz 6 180,00 zł na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i 2 800,00 zł na zakup sprzętu do utrzymania zieleni.

Sołectwo Książnice Wielkie – wykonano remont pomieszczenia w budynku remizy oraz wykonanie wiatrołapu na klatce schodowej. Całość zadania w wysokości 28 834,39 zł została pokryta ze środków funduszu sołectkiego i budżetu obywatelskiego.

Sołectwo Łąpszów – montaż dodatkowych lamp oświetlenia ulicznego, zakup chłodni, odtworzenie rowu – koszt realizacji zadań 10 278,00 zł.

Sołectwo Malkowice-Siedliska – modernizacja dróg dojazdowych do pól – wartość zadania 28 829,00 zł (23 576,00 zł – kwota pokryta ze środków funduszu sołectkiego i budżetu obywatelskiego).

Sołectwo Morsko – fundusz sołectki i budżet obywatelski w wysokości 13 600,00 zł przeznaczono na remont drogi dojazdowej do wału.

Docieplenie budynku świetlicy wiejskiej w Filipowicach

Remont drogi dojazdowej do wału w miejscowości Morsko

Sołectwo Piotrowice – wykonanie kostki brukowej przed budynkiem świetlicy wiejskiej, zakup sprzętu do utrzymania zieleni oraz remont pomieszczenia w budynku. Zadania zostały sfinansowane m.in. z funduszu sołectkiego i budżetu obywatelskiego w kwocie 14 272,15 zł

Sołectwo Przemyków – wykonanie centralnego ogrzewania w Domu Kultury. Ze środków funduszu sołectkiego zakupiono piec/kocioł na trociny, a instalacja została częściowo pokryta ze środków budżetu obywatelskiego. Całość zadania – 70 942,40 zł.

Sołectwo Rachwałowice – doposażenie placu zabaw, zakup stołu i ławek do altany, montaż dodatkowych lamp do oświetlenia ulicznego; wartość zreali-

Zagospodarowanie terenu przed budynkiem remizy OSP w Rachwałowicach

Rozbudowana świetlica wiejska oraz boisko sportowe w Sokołowicach

Dofinansowanie do przebudowy budynku i ogrodzenia świetlicy wiejskiej we Włostowicach

zowanych zadań wyniosła 15 083,00 zł (fundusz sołecki + budżet obywatelski).

Sołectwo Sokołowice – budżet obywatelski i część funduszu sołecznego sołectwo przeznaczyło na zakup i montaż kontera (całkowity koszt zadania 39 900,00 zł) oraz wykonanie nawierzchni trawiastej.

Sołectwo Witów zrealizowało szereg przedsięwzięć, w tym wyasfaltowano parking wiejski, przykryto rów kratą, obetonowano kratę przy korytkach spustowych, założono kratę w drodze i wykonano mostek na rowie melioracyjnym. Zadania sfinansowane ze środków funduszu sołecznego i budżetu obywatelskiego w kwocie 22 333,00 zł (+ 2 000,00 zł – wkład finansowy własny sołectwa).

Sołectwo Włostowice: wykonano remont budynku świetlicy wiejskiej i ogrodzenia przed budynkiem świetlicy wiejskiej przy udziale wkładu własnego sołectwa do realizacji zadania o wartości łącznej 24 525,06 zł (fundusz sołecki + budżet obywatelski).

Sołectwo Zagaje – remont drogi dojazdowej do pól, całość zadania to 13 038,00 zł, (fundusz sołecki + budżet obywatelski 11 579,00 zł) oraz wykonanie kostki pod altaną obok budynku świetlicy wartości 4 900,00 zł.

Oprócz wyżej wymienionych przedsięwzięć na bieżąco realizowane są zadania związane z utrzymaniem budynków wiejskich i ich otoczenia oraz pokryto wydatki związane z przygotowaniem wieńców dożynkowych.

W II półroczu 2017 r. zostaną zrealizowane inwestycje w sołectwie Jaksice, Łapszów, Koszyce polegające na rozbudowie oświetlenia ulicznego, zagospodarowaniu placu przed budynkiem świetlicy wiejskiej w Modrzanach.

Agnieszka Czarnecka

Fundusz sołecki po raz szósty

W 2018 roku Gmina Koszyce po raz szósty będzie realizować zadania zgłoszone do realizacji w ramach funduszu sołeckiego.

Zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim z dnia 21 lutego 2014 r. (Dz. U. 2014.301) sołectwa do 31 lipca b.r. otrzymały informację o wysokości środków finansowych przypadających na dane sołectwo. Łącznie sołectwa złożyły wnioski na kwotę 339 606,00 zł. Wszystkie zadania jakie znalazły się we wnioskach poszczególnych sołectw spełniają trzy podstawowe warunki: mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy, są zgodne ze strategią rozwoju gminy oraz wpłyną na poprawę warunków życia mieszkańców.

Środki przekazane sołectwom są częścią finansów publicznych i muszą podlegać wszystkim rygorom prawa. Wszystkie wydatki z funduszu sołeckiego ponosi gmina, na nią wystawiane są faktury, rachunki i zawierane umowy.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r. (Dz.U.2016.1870 t.j.) wydatki publiczne (w tym także realizowane z funduszu sołeckiego) powinny być dokonywane w sposób:

1. Celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.
2. W sposób umożliwiający terminową realizację zadań.
3. W wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Przy realizacji zadań bardzo ważna jest współpraca sołectw z urzędem gminy. Ograniczenia realizacji zadań z funduszu sołeckiego wynikają m.in. z ustawy Prawo Zamówień Publicznych. W myśl tej ustawy w celu wyłonienia wykonawcy zadania lub dostawcy usług należy stosować odpowiednie procedury mające na celu ustalenie czy dane zakupy

towarów/usług muszą być poprzedzone procedurą mającą na celu wyłonienie wykonawcy, czy też można będzie nabyć usługę lub dokonać zakupu nie stosując ustawy, lub stosując tryb uproszczony („z wolnej ręki”).

Analiza potrzeb sołectwa uświadomiła mieszkańcom poszczególnych wsi jak wiele jest potrzeb i jak potrzebne jest zaangażowanie mieszkańców w sprawę swojej małej ojczyzny.

Realizacja zadań zgłoszonych w ramach funduszu sołeckiego rozpocznie się w przyszłym roku. Wśród zgłoszonych wniosków dominującą rolę wiodą zadania związane z remontem i doposażeniem budynków wiejskich (sołectwo: Filipowice, Jankowice, Książnice Wielkie, Łapszów, Modrzany, Piotrowice, Przemków, Rachwałowice, Sokołowice, Włostowice) oraz z remontem dróg gminnych (sołectwo Dolany, Książnice Małe, Morsko, Zagaje).

Sołectwa Biskupice i Dolany przeznaczyły środki finansowe na zagospodarowanie działki poprzez budowę świetlicy (uzyskanie pozwolenia, wykonanie projektu, rozpoczęcie robót).

Sołectwo Witów przeznaczyło część środków na zabezpieczenie cieku odprowadzającego wody opadowe przy drodze gminnej a sołectwo Włostowice na wykonanie rowu odpływowego oraz uzupełnienie sieci kanalizacyjnej.

Sołectwa Koszyce i Przemków postanowiły zainwestować w rozwój kulturalny przeznaczając część przyznanych środków finansowych na dofinansowanie budowy sali widowiskowej przy Szkole Muzycznej.

Dwa sołectwa planują wykonać parking tj. Jaksice – parking obok boiska sportowego oraz sołectwo Witów – dokończenie parkingu przy cmentarzu.

Na 2018 rok planowana jest także ze środków funduszu sołeckiego kontynuacja zadania rozpoczętego w 2016 roku związanego z modernizacją oświetlenia ulicznego oraz jego rozbudową w 2017 roku.

Mamy nadzieję że wszystkie sołectwa wykorzystają szansę jaką daje fundusz sołecki i dzięki zaangażowaniu, aktywności obywatelskiej uda się zrealizować wiele przedsięwzięć, które znacząco wpłyną na poprawę życia mieszkańców naszej gminy.

Agnieszka Czarnecka

Spotkanie z grupami dożynkowymi

11 września w Centrum Oświatowym w Koszycach odbyło się spotkanie przedstawicieli sołectw, stowarzyszeń i organizacji, które zgłosiły chęć uczestniczenia w korowodzie dożynkowym podczas planowanych na 20 sierpnia Dożynek Gminnych Koszyce 2017. Niestety wyjątkowo niekorzystne warunki atmosferyczne uniemożliwiły przeprowadzenie tej bardzo oczekiwanej uroczystości.

Spotkanie było wyrazem podziękowania dla wszystkich organizacji za wysiłek włożony w wykonanie wieńców, różnych symboli i dekoracji dożynkowych.

Organizator spotkania – Wójt Gminy Koszyce Stanisław Rybak – dziękując wszystkim uczestnikom podkreślił fakt wyjątkowo dużego zaangażowania sołectw, organizacji i stowarzyszeń, które w liczbie 24 wyraziły chęć uczestniczenia w dożynkach. Wyraził zadowolenie z tak dużej aktywności środowisk wiejskich, uznając to za dowód oczekiwań poszczególnych środowisk do integracji oraz utożsamiania się ze wspólnotą gminną. Zapewnił, że dalej będziemy namawiać środowiska wiejskie, społeczne i zawodowe do integracji wokół stawianych sobie celów, do współdecydowania przy rozwiązywaniu spraw w gminie, wspierane będą wysiłki zmierzające do podnoszenia aktywności i zaangażowania w sprawy naszej gminy.

Poczęstunek w postaci smakowitych przekąsek oraz ciast i owoców dla uczestników spotkania przygotowała Koszycka Spółdzielnia Socjalna.

Podczas spotkania zaprezentowana została niewielka część barwnej kompozycji kwiatowej jaką na dożynki przygotowały Dom Senior+ z Książnic Małych oraz Ośrodki Wsparcia z Koszyc i Przemysłowa.

O oprawę muzyczną zadbały „Koszyckie Nutki”, grupa śpiewająca powstała w styczniu br. Zespół tworzą członkinie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Sekcji Emerytów ZNP oraz Ośrodka Wsparcia w Koszycach. Zespół zadebiutował 20 maja w Szczyżycu na Prezentacjach Form Artystycznych zespołów działających przy Sekcjach ZNP. Później brał udział w obchodach Święta Ludowego

Przemawia Wójt Gminy Koszyce Stanisław Rybak

Panie ze Stowarzyszenia Kobiet Kreatywnych wsi Rachwałowice opowiadają o udziale w Dożynkach Wojewódzkich w Bobowej

Potrawy przygotowane przez Koszycką Spółdzielnię Socjalną

w Pałacznicy. Prowadzi go i akompaniuje na akordeonie Pan Stanisław Nowak, nauczyciel muzyki, pedagog, animator wielu form muzycznych. Poniżej

prezentujemy listę grup dożynkowych w kolejności jakiej miały występować oraz galerię wieńców i koszy dożynkowych.

Uczestnicy spotkania

Występ grupy śpiewaczej Koszyckie Nutki

1. Wieś Łąpszów i Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Łąpszów.
2. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых.
3. Sołectwo Książnice Małe i Stowarzyszenie Książnice Małe – Aktywni Razem.
4. Sołectwo Koszyce.
5. Wieś Biskupice.
6. Dom Senior+ z Książnic Małych.
7. Wieś Włostowice i Stowarzyszenie Włostowice Przyszłość.
8. Ośrodek Wsparcia w Integracji z Młodzieżą w Koszycach.
9. Wieś Jaksice i Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Jaksice.
10. Wsie Siedliska – Malkowice i Stowarzyszenie Nadwiślanie Malkowice – Siedliska.
11. Wieś Sokołowice i Stowarzyszenie Sokołowianie Razem.
12. Koło Łowieckie „Lis”.
13. Sołectwo Książnice Wielkie i Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych Gminy Koszyce.
14. Koszycki Uniwersytet Trzeciego Wieku.
15. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.
16. Wieś Przemków i „Towarzystwo Przyjaciół Przemkowa”, i Ochotnicza Straż Pożarna, Ośrodek Wsparcia w Integracji z Młodzieżą w Przemkowie.
17. Wieś Rachwałowice i Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych wsi Rachwałowice.
18. Wieś Modrzany i Stowarzyszenie „Modrzawianie”.
19. Wieś Morsko.
20. Wieś Filipowice.
21. Wieś Witów i Stowarzyszenie Kółko Rolnicze z Siedzibą w Witowie.
22. Wieś Jankowice i Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Jankowice
23. Wieś Piotrowice i Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Piotrowice.
24. Wieś Zagaje Książnickie.

Redakcja

Galeria wieńców dożynkowych

Modrzany

Filipowice

Jaksice

Przemków

Biskupice

Piotrowice

Ośrodek Wsparcia Koszyce

Sołectwo Koszyce

Ośrodek Wsparcia Przemyków

Malkowice – Siedliska

UTW Koszyce

Rachwałowice

Włostowice

Zagaje

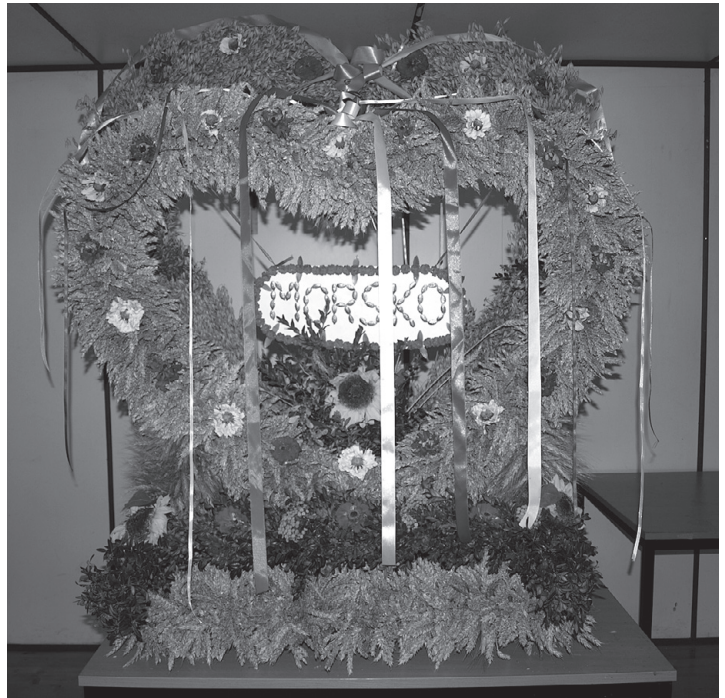
Łapszów

Jankowice

Księżnice Wielkie

Morsko

Księżnice Małe

Witów

Senior+

Festyn „Bezpieczne wakacje” w Sokołowicach

W dniu 2 lipca 2017 r. na placu przy świetlicy wiejskiej w Sokołowicach odbył się festyn „Bezpieczne wakacje”.

Dzięki zaangażowaniu członków Stowarzyszenia „Sokołowianie Razem” udało się po raz drugi zorganizować spotkanie plenerowe. Atrakcje w dużej mierze skierowane były do najmłodszych mieszkańców naszej gminy.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się jazda kucem oraz przejażdżka bryczką po okolicy. Dzięki sprzyjającej pogodzie dzieci mogły skorzystać z dmuchanych zjeżdżalni.

Zaproszeni przedstawiciele służb mundurowych (Policji, Straży Pożarnej) zapoznali najmłodszych z zasadami bezpiecznego zachowania podczas wakacji.

Dużo radości naszym najmłodszym sprawiły przejażdżki samochodem policyjnym i wozem strażackim. Biorąc udział w różnych zabawach sprawnościowych przez chwilę mogli założyć kask strażacki i poczuć się jak prawdziwi strażacy.

Oprawę muzyczną naszym „milusińskim” zapewnił zespół muzyczny POWER DANCE.

Kończąc dzień pełen atrakcji i wrażeń dla dzieci nie zapomnieliśmy o dorosłej społeczności naszej miejscowości zapraszając wszystkich do wspólnej zabawy tanecznej.

Stowarzyszenie
„SOKOŁOWIANIE RAZEM”

FIO 2017 po raz kolejny szczęśliwe dla „Aktywnych Razem”!

Kolejna edycja konkursu FIO – Małopolska lokalnie również okazała się szczęśliwą dla Stowarzyszenia Książnice Małe – Aktywni Razem. Po raz kolejny otrzymaliśmy dofinansowanie w kwocie 5.000 złotych na rozwój naszej organizacji. Projekt pt. „Rozwój Stowarzyszenia Książnice Małe – Aktywni Razem poprzez jego wyposażenie”, dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Gminy Miejskiej Kraków oraz Województwa Małopolskiego w ramach konkursu FIO – Małopolska Lokalnie, realizowany był w okresie od 10.07.2017 do

Zakupiony sprzęt dla stowarzyszenia

15.09.2017 r. Dofinansowanie przeznaczone zostało na poszerzenie zasobów materialnych Stowarzyszenia; zakupiony został sprzęt kuchenny, mający w przyszłości pomóc w wypełnianiu celów statutowych naszej organizacji. W ramach projektu przygotowana została także prezentacja dotycząca Stowarzyszenia, która weźmie udział w konkursie na najlepszą inicjatywę lokalną. Warto podkreślić, iż Stowarzyszenie z Książnic Małych jest jedyną organizacją z naszego regionu, której udało się uzyskać

dofinansowanie w ramach powyższego konkursu w tegorocznej jego edycji.

Dzięki zakupionym sprzętom mamy możliwość stać się w pełni profesjonalną organizacją i móc realizować zadania na większą skalę w przyszłości. Członkowie Stowarzyszenia mieli dużo pracy, ale przede wszystkim radości przy rozpakowywaniu zakupionych urządzeń w siedzibie Stowarzyszenia. „Aktywni Razem” mieszkańcy Książnic Małych już planują kolejne działania z wykorzystaniem nowych zasobów.

Program „FIO – Małopolska Lokalnie” jest programem wsparcia skierowanym do młodych organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i grup samopomocowych działających na terenie województwa małopolskiego, w ramach

Małe AGD

którego beneficjenci mogą otrzymać nawet 5.000 złotych na lokalną inicjatywę lub rozwój organizacji. Powstał z inicjatywy czterech organizacji pozarządowych: Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych, Stowarzyszenia Forum Oświatowe Klucze, Fundacji Sztuki, Przygody i Przyjemności ARTS oraz Babiogórskiego Stowarzyszenia Zielona Linia, które pełnią rolę operatorów konkursu. Celem konkursu jest wspieranie ludzi i organizacji, którzy chcą wspólnie podejmować działania angażujące lokalną społeczność na rzecz dobra wspólnego. Pierwsza edycja konkursu miała miejsce w 2014 roku, od tego czasu program cieszy się coraz większą popularnością wśród lokalnych organizacji.

Małgorzata Czarnecka

Reprezentacja Gminy Koszyce na Dożynkach Wojewódzkich w Bobowej

Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych wsi Rachwałowice w dniu 27 sierpnia reprezentowały naszą gminę na XIX dożynkach wojewódzkich, które odbyły się w Bobowej, mieście słynącym z tradycji koronkarskich.

Byliśmy tam bardzo ciepło przyjęci przez organizatorów dożynek.

Uczestniczyliśmy we mszy świętej prowadzonej przez biskupa tarnowskiego Andrzeja Jeża.

Po mszy świętej wszyscy udaliśmy się w orszaku z wieńcami na bobowski rynek, gdzie odbyła się część artystyczna prowadzona przez zespół regionalny „Lipniczanie”. Zaproszono nas na obiad, ciasto i kawę.

W orszaku na Bobowski rynek

Podczas dożynek odbył się konkurs w kategorii wieńca tradycyjnego, gdzie przyznano pierwsze

miejsce delegacji z Tarnowa, która reprezentowała Małopolskę w dniu 17 września na dożynkach prezydenckich w Spale.

Wręczenie dyplomu za udział w dożynkach Przez Pana marszałka województwa małopolskiego

W kategorii wieńca współczesnego wygrało stowarzyszenie z Zatoru. Nasze stowarzyszenie dostało nagrodę oraz dyplom za udział w konkursie wieńców tradycyjnych. Dyplom został nam wręczony przez Marszałka Województwa Małopolskiego pana Jacka Krupę oraz gospodarza dożynek Burmistrza Bobowej pana Wacława Ligęzę. Dożynki zakończyły się występem ELENI i grupy DE MONO.

Wróciliśmy bardzo zadowoleni – polecamy brać udział w takich organizowanych imprezach.

Justyna Bąk

Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych wsi Rachwałowice

Używki a uzależnienie oraz bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni

W okresie wakacyjnym Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych wsi Rachwałowice z uzyskanego dofinansowania z Urzędu Gminy prowadziło projekt z zakresu profilaktyki dla dzieci i młodzieży pt. „Używki a uzależnienie oraz bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni”. Pierwsze z ośmiu spotkań rozpoczęło się 17 lipca w naszej remizie O.S.P.

Naszymi pierwszymi zaproszonymi gośćmi byli policjanci z Komendy Powiatowej z Proszowic. Tematem spotkania był problem, jakim jest uzależnienie od internetu, komputera czy tabletu. Pani policjant wy tłumaczyła na czym polega i co to jest cyberuzależnienie (niekontrolowane korzystanie z komputera, smartfona lub innych urządzeń dostępnych do internetu (np. gier, konsoli) w sposób, który wyrządza dziecku szkody w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej lub ekonomicznej). Kiedy można podejrzewać, że jest się uzależnionym i zadać pytanie np. czy zaniedbuję obowiązki domowe? Czy mam trudności z przyswajaniem wiedzy, skupieniem się na lekcjach, brakiem chęci wychodzenia z domu, poświęcenie mniejszej ilości czasu na sport, zabawę

z rówieśnikami? Dzieci z uwagą i skupieniem słuchały i same przyznawały się, że zbyt dużo czasu spędzają przy komputerze, tłumacząc że „jeszcze jeden poziom”, „ostatnie życie” lub „jeszcze coś dokończę”. Kolejnym poruszonym tematem było bezpieczeństwo podczas wakacji. Dzieci otrzymały drobne upominki w postaci płyt CD, ulotek i odbłasków. Na koniec mogły z bliska zobaczyć policyjny radiowóz, jak również wyposażenie policjanta na służbie.

Następnym punktem programu był przyjazd teatryku pt. „Cyberpułapka”, który przedstawił bajkę o tematyce nawiązującą do głośnego motywu naszych spotkań. Aktorzy grający postacie z bajek: Rumcajsa, Hankę i Smerftekę, pokazali w zabawnych scenkach jak można sobie poradzić ze stresem, współdziałać w grupie i jakim można być niedobrym, aroganckim, nerwowym przez długie siedzenie w internecie.

Zaś zajęcia profilaktyczno-animacyjne, które odbyły się w „namiocie profilaktycznym” dla dzieci i rodziców prowadzone były przez dwie panie. Zwracały uwagę szczególnie rodzicom, żeby znaleźli czas dla swoich dzieci, aby dużo rozmawiali o zagrożeniach,

które czyhają na nie obok. Były poruszane tematy uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, papierosów i alkoholu. Panie pokazały w gablotkach atrapy dopalaczy i narkotyków, ostrzegały, jak bardzo są podobne do kolorowych cukierków i aby dzieci pamiętały, że **nie wolno brać nic od obcej osoby**, jeśli nas częstuje. Dzieci odegrały scenki, jak być asertywnym. Miały do pokonania tor w alkogoglach i mogły się przekonać, w jakim jest się stanie po zażyciu alkoholu. Widzi się wtedy podwójnie, za mgłą i kręci się w głowie. Dzieci były bardzo zaangażowane w dyskusję i ćwiczenia. Wiedziały, czym grozi palenie papierosów, jakie są skutki i objawy chorób wynikające z uzależnień.

W kolejnym spotkaniu był poruszony nieco inny temat od cyberprzestrzeni a mianowicie uzależnienie od słodczy, chipsów, czy fast foodów. Temat o zdrowym żywieniu, uświadomienie dzieciom i rodzicom jak ważne jest w dzisiejszych czasach zdrowe odżywianie, aby zapobiec otyłości. Pomoc pań ze Spółdzielni Socjalnej z Koszyc przy przygotowaniu soków owocowych, owocowo-warzywnych czy z samych warzyw, zachęcały dzieci do zdrowego trybu życia. Przy pomocy osoby dorosłej, mogły one pokroić owoce i warzywa do sałatek. Większość dzieci pierwszy raz spróbowała szpinaku, awokado czy mango. Na każdym spotkaniu dzieci dużo miały zabaw na świeżym powietrzu prowadzonych systematycznie przez panią Annę Czechowicz o specjalizacji pedagogika resocjalizacyjna, gdzie nagrodą za aktywny udział było malowanie twarzy i robienie drobnego upominku. A na zakończenie zajęć w remizie dzieci dostały dyplomy oraz drobne upominki.

W dniu 08.08.2017 r. zorganizowana została wycieczka do Kurozwęk za wzorowy udział w zajęciach. Miejscowość ta jest znakomitym miejscem do przeżycia ciekawych atrakcji i wielu przygód. Dzieci wraz z opiekunami oraz przewodnikiem mogły zobaczyć i zwiedzić pałac należący do rodziny Popielów, który pochodzi

Na każdych zajęciach było ciekawe zadanie

Pokonanie toru w alkogoglach

Rozmowa o bezpiecznej jeździe na rowerze oraz o jego wyposażeniu

z XIV w. Obecny właściciel pałacu sprowadził do Kurozwęk stado bizonów i stworzył tu wiele wyjątkowych atrakcji dla turystów. Przewodnik zapoznał nas z historią pałacu, oprowadzając nas po jego komnatach. Zwiedziliśmy także tajemnicze lochy i muzeum znajdujące się w piwnicach. Mimo że było tam ciasno i panował półmrok, dzieci dzielnie pokonywały wąskie korytarze i nie bały się ciemności. Ze skupieniem słuchały legend jakie opowiadał nam przewodnik. Po wyjściu z lochów udaliśmy się do krainy bizonów, która rozciąga się tuż za pałacem. Bizony zostały sprowadzone z Belgii w 2000 roku przez Marcina Popiela. Największą frajdą dla dzieci był przejazd wozem „safari bizon”, na teren gdzie pasą się bizony. Zobaczenie je z bliska było bardzo ciekawym przeżyciem.

Następną atrakcją w Kurozwękach jest mini zoo. Można tam zobaczyć takie zwierzęta jak: lamy, osły, króliki, szopa, owieczki, strusia, kozy, świnki wietnamskie, dziki, kucyki oraz różne gatunki ptactwa. Dzieci pod nadzorem opiekuna zwierząt mogły je karmić, co chętnie robiły.

Ciekawie też jest zaprojektowany labirynt z kukurydzy, gdzie można sprawdzić swoją zdolność orientacji w terenie. Na terenie labiryntu nie działają telefony komórkowe, przez co adrenalina jest większa. Chętnych nie brakowało. Mogli oni za pomocą mapy labiryntu wejść do niego i szukać drogi do wyjścia.

Warto również nadmienić, że na terenie pałacu znajduje się stadnina koni arabskich. Są to zwierzęta o niepospolitej urodzie. Patrząc na nie dostarczają nam niezapomnianych wrażeń estetycznych. Konie te biorą udział w różnych pokazach i wyścigach sportowych, nie tylko w Polsce, ale także za granicą. W trakcie wycieczki na terenie pałacu, pani Ania przeprowadziła pogadankę na temat uzależnień. Mimo że dzieci były zmęczone chętnie uczestniczyły w dyskusji i wyraziły opinię na ten temat. Z wycieczki wróciliśmy zadowoleni i bogaci o nową wiedzę i doświadczenia.

Przed pałacem w Kurozwękach

Ostatnim punktem naszego projektu było przeprowadzenie w klasach gimnazjalnych krótkiej ankiety na temat uzależnień i cieszymy się z jej wyników, bowiem większość młodzieży wie jakie skutki powoduje alkohol, papieros, dopalacz oraz narkotyk. Znacznie mniejsza część ankietowanych próbowała alkoholu i papierosów, ale nie jest od nich uzależniona. Z pytań o cyberprzestrzeni wynika, że młodzież wolny czas spędza nie tylko przy komputerze i TV ale chętnie uprawia sport i słucha muzyki.

Przez uświadomienie młodzieży w szkołach i między innymi na takich zajęciach, jakie były przeprowadzone przez nasze stowarzyszenie, młodzież dowiaduje się o skutkach ubocznych używek i wie, że nie należy sięgać po nie.

Nasz projekt i zajęcia organizowałyśmy z myślą, aby zachęcić najmłodszych do zdrowego stylu życia i wykształcić postawę wolną od przemocy i uzależnień. Również po to, aby ostrzec rodziców – jeśli zauważają niepokojące sygnały u swojego dziecka o konieczności zwrócenia się do specjalisty psychologa lub pedagoga o konsultację i pomoc.

Dziękujemy wszystkim osobom zaangażowanym w ten projekt oraz rodzicom, którzy nam zaufali i pomogli.

Prezes Stowarzyszenia Justyna Bąk
oraz Beata Rydlewska

Swego (a raczej bliskiego) nie znacie?...

Jakże często oglądając podróżniczo-przyrodnicze filmy w telewizji lub programy informacyjne, których tematem są wydarzenia w egzotycznych częściach świata, wdychamy z zachwytem nad pięknem krajobrazów, unikatowością pokazywanych budowli, zabytków. Dodatkowo naszą wyobraźnię zwielokrotnia atrakcyjność oglądanych miejsc i obrazów; nieraz więc powstają marzenia w naszych głowach o wyprawach w tamte miejsca. Równocześnie zazdrościmy tym, którzy tam byli, bo tak naprawdę najczęściej nie mamy wielkich szans na takie wyprawy. Atrakcyjność ciekawych miejsc wzrasta wprost proporcjonalnie do odległości dzielących nas od nich. I tu nasuwa się prosta konstatacja, że w większości nie doceniamy atrakcji przyrodniczych czy zabytków znajdujących się bardzo blisko nas. Nie robimy nic, by je zobaczyć, nie cenimy ich. Chyba, że ktoś „z pierwszych stron gazet” powie coś o ich niezwykłości lub pięknie – wtedy i my chcemy to zobaczyć. Tu przytoczę przykład w odniesieniu do mnie samego. Od urodzenia przez około trzydzieści lat mieszkam w Książnicach

Wielkich, przynajmniej raz w tygodniu w niedzielę patrzyłem na ołtarz główny w kościele; bądź to na rzeźby sceny zaślęcia Najświętszej Marii Panny, bądź na inne sceny biblijne wyobrażone na drzwiach szafy drewnianego poliptyku. Nie budziło to w nas, parafianach (a przynajmniej we mnie) większych emocji, może z wyjątkiem krótkiego okresu po powrocie ołtarza do kościoła po dwu latach odnawiania w pracowni konserwatorskiej w Krakowie. Kiedy na początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku profesor Zdzisław Kępiński z Poznania opublikował pracę, w której stwierdził, że książniccki ołtarz powstał w pracowni słynnego Wita Stwosza, a do Książnic zaczęły przyjeżdżać liczne autokarowe wycieczki miłośników sztuki Wita Stwosza z całej Polski, ale przede wszystkim z Niemiec, wówczas dopiero zacząłem patrzeć na ołtarz jako na dzieło sztuki, stawałem się dumny z takiego skarbu kultury. Nieodparcie nasuwa się stwierdzenie: „*swego nie znacie*”. Podobnie bywa z niezbyt daleko znajdującymi się zabytkami, godnymi zobaczenia miejscami.

W ramach cyklicznych wycieczek rowerowych Sekcji Rowerowej przy UTW w Koszycach postanowiliśmy odwiedzić dwa zabytki sztuki sakralnej położone niedaleko od granic naszej gminy, a mianowicie Kaplicę Firlejów w Bejskach i kościół parafialny w Kościelcu. Mimo, że kilku z nas było wcześniej w kościele w Bejskach przy okazji ślubów, pogrzebów, czy chrztów, nikt nie zobaczył wówczas

Uczestnicy wycieczki na parkingu przed kościołem w Bejskach

najwspanialszej części tego kościoła. A to, co zobaczyliśmy, przeszło nasze oczekiwania, mimo, że kaplica od pewnego czasu poddawana jest zabiegom konserwatorskim.

Kaplica nazwana na cześć fundatora wojewody krakowskiego Mikołaja Firleja wzniesiona została na przełomie XVI i XVII wieku przez uznanego architekta Tomasza Nikiela z Pińczowa. Powstała jako osobny budynek wzniesiony od południowej strony czternastowiecznego gotyckiego kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja. Łącznik z kościołem wybudowano wiele lat później. Jest budowlą wzniesioną na planie kwadratu nakrytą kopułą z tzw. latarnią, czyli wielookiennym szczytem kopuły. Wznoszona była z zamiarem stworzenia mauzoleum rodowego, podobnie jak Kaplica Zygmuntońska na Wawelu, na której była wzorowana. Na całej wewnętrznej części kopuły znajdują się przepiękne rozety z piaskowca.

Na ścianach kaplicy jest mnóstwo przepięknych rzeźb, spośród których wyróżniają się postacie Mikołaja Firleja – w pełnej zbroi – i jego żony Elżbiety,

Wnętrze kopuły kaplicy z latarnią

Rzeźba Mikołaja Firleja w pełnej zbroi

Nagrobek Elżbiety Firlej

adorujących w postawie klęczącej stojący między nimi krzyż. Unikatowość tych rzeźb polega na tym, że żaden artysta-rzeźbiarz nie przedstawił wcześniej postaci ludzkich w postawie klęczącej. Zachwyca bogactwo rzeźb w ołtarzu Kaplicy, gdzie na obrzeżach są niezwykle postaci nigdy nie istniejących zwierząt, skrzydlate smoki, jaszczury a także niezwykle motywy roślinne.

W prezbiterium kościoła na ścianie północnej są równie cenne zabytkowe elementy; zachwyca piękna kamienna rzeźba nagrobna Elżbiety Firlej, a dalej odnowione gotyckie polichromie ze scenami „Zwiastowania”, Pokłonu Trzech Króli” „Ostatniej Wieczerzy” czy „Sądu”. Zachowały się również kute z żelaza drzwi do zakrystii przypominające żelazne drzwi średniowieczne w zabytkowych budowlach Krakowa.

Dzięki temu, że po raz kolejny na wycieczkę rowerową wybrał się z nami kolega Dzidek długoletni mieszkaniec Bejsc, dowiedzieliśmy się o jeszcze jednym, jakże wartym zobaczenia zabytku, a mianowicie o tzw. „Małym Belwederze”. Tuż naprzeciwko kościoła w Bejskach usytuowana jest posiadłość rodu Badenich. Marcin Badeni, który wybudował pałac – o którym mowa poniżej – był posłem na Sejm Czteroletni, a również szefem kancelarii króla Stanisława Poniatowskiego. Ponieważ Marcin Badeni był człowiekiem zarówno wykształconym, jak i obdarzonym poczuciem humoru, a zarazem niezwykle taktownym, w tamtych czasach nazwisko Badeni stało się synonimem ogłady towarzyskiej.

Z chodnika przy drodze powiatowej przechodzimy przez szeroką bramę do pięknego parku ze starodrzewem, a w nim właśnie znajduje się pałac rodu Badenich wybudowany – jak informuje cyframi rzymskimi zapisana data zakończenia budowy na bocznej ścianie pałacu – w roku 1802. Idąc od strony parku ma się złudzenie, jakby szło się do Belwederu. Nad schodami prowadzący-

Żelazne drzwi do zakrystii)

Fragment gotyckiej polichromii

Widok pałacu Badenich z frontu

Ściana boczna z datą budowy

mi do głównego wejścia znajdują się cztery potężne kolumny doryckie podtrzymujące trójkątny tympanon, pod którym widnieje trochę dziwny w treści napis: „PRACA NADAŁA SPOCZYNEK”. Na pierwszym piętrze pałacu znajduje się przepiękna sala balowa w kształcie owalu, z alabastrowymi ścianami. W pałacu od kilkudziesięciu lat ma siedzibę dom opieki nad chorymi psychicznie. W ramach terapii zajęciowej pensjonariusze wykonują różne prace plastyczne, a najefektowniejsze egzemplarze eksponowane są właśnie w sali balowej.

Od strony południowej pałac – na skutek opadania terenu od strony parku na południe – wydaje się być wyższy, trzykondygnacyjny, ale to na skutek tego, że widoczne

Widok wnętrza Sali balowej

Uczestnicy wycieczki przed wejściem do grotty

jest podpiwniczenie. Od południowej strony wbudowano w bryłę pałacu grotę z kamieni, która pełni rolę sali spotkań dla oficjalnych gości. Być może właśnie w tej grocie Marcin Badeni podejmował takich zacnych gości jak Stanisław Staszic – wybitny geograf i geolog, twórca polskiego górnictwa, prekursor spółdzielczości na ziemiach polskich, wybitni pisarze jak Kajetan Koźmian, Julian Ursyn Niemcewicz czy Franciszek Karpiński. Z pełnym przekonaniem zachęcam czytelników do zwiedzenia tych wspaniałych zabytków.

Innym ciekawym zabytkiem sztuki sakralnej znajdującym się niedaleko od Koszyc jest kościół pod wezwaniem św. Wojciecha w Kościelcu. Początki parafii kościeleckiej sięgają XI wieku, kiedy to powstał pierwszy kościółek, a murowany kościół w stylu romańskim wybudowano około 1230 roku. W piętnastym wieku kościół przejęli arianie i przekształcili go w zbór. Po kilkudziesięciu latach katolicy odzyskali świątynię, ale wkrótce zdevastowali ją dość mocno żołnierze szwedzcy podczas „potopu szwedzkiego”. Odbudowę wnętrza kościoła zakończono w 1664 roku. Ściany trójnawowego kościoła zbudowane są z bloków piaskowca pińczowskiego z wbudowanymi elementami z cegły. Na szczęście z pierwszego murowanego kościoła zachowały się do dnia dzisiejszego romańskie galerie wzdłuż nawy głównej na wysokości pierwszego piętra. Galerie – w których podczas nabożeństw może pomieścić się ponad sto osób – otwarte są na nawę główną tak zwanymi tryforiami, czyli prześwitami w murze w formie arkad z podwójnymi kolumnkami. Jest ich sześć, po trzy z każdej strony nawy głównej. Głowice kolumn zdobione są pięknymi motywami liściastymi. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Kościeleckiej z XVII wieku nieznanego twórcy wzorowa-

Romańskie galerie z piaskowca pińczowskiego

Obraz Matki Boskiej Kościeleckiej z Dzieciątkiem w ołtarzu głównym

ny na słynnym rzymskim obrazie Matki Boskiej Śnieżnej. Od samego początku obraz zasłynął licznymi łaskami spływającymi na modlących się tu wiernych, w podzięce za co ofiarowywano liczne wota. Te jednak zostały skradzione przez Szwedów. W ołtarzu południowej nawy znajduje się obraz św. Wojciecha namalowany w XVIII wieku przez cenionego polskiego malarza Wojciecha Gersona. W kościele znajduje się wiele cennych dla katolików relikwii świętych, w tym m.in. św. Barbary, św. Pauliny, św. Jana Kantego. Wejście główne do kościoła zdobi przepiękny kamienny portal odnowiony pod koniec XIX wieku.

Z kościołem w Kościelcu wiąże się piękna legenda o Jacku Odrowążu (późniejszym świętym), który przebywając na wypoczynku u mieszkającej tu krewnej miał spowodować, że cudownie powstały łany zbóż powalone przez gwałtowną burzę z gradobiciem i dzięki temu uchronił miejscową ludność od klęski głodu. Cud ten miał być jednym z dowodów na jego przymiot świętości. Nie legendą, a faktem jest zaś to, że w kronikach parafii zachowały się wpisy tak znamienitych polskich literatów jak Julian Tuwim, Leopold Staff, Antoni Słonimski czy Jarosław Iwaszkiewicz, którzy odwiedzili kościół przy okazji pobytu w pobliskich Pławowicach na zaproszenie Hieronima Morstina. Od zachodniej strony kościoła znajduje się dzwonnica murowana z połowy ubiegłego wieku, której nadano styl pseudogotycki. Wygląda – w zestawieniu z piękną bryłą kościoła – zbyt pretensjonalnie, wprowadza pewien dysonans architektoniczny. To jednak nie umniejsza walorów kościoła, wręcz je podkreśla.

Wracając z Kościelca warto choć na chwilę wpaść do Pławowic, by – co prawda tylko spoza ogrodzenia i zamkniętej na cztery spusty bramy – nacieszyć oczy piękną sylwetką frontowej ściany pałacu Morstina i stojącej nieopodal odnowionej kapliczki parkowej.

Adam Andrzej Gąsior

Uczestnicy wycieczki przed przepięknym portalem kościoła

Pałac rodu Morstinów w Pławowicach

Kapliczka parkowa w Pławowicach

Pieniny – Zakopane wycieczki z TPD

To tutaj grupa 40 uczniów Centrum Oświatowego w Koszycach i Szkoły Podstawowej w Książnicach Wielkich spędziło dwa dni na wycieczce zorganizowanej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w ramach projektu współfinansowanego ze środków gminy Koszyce. Co prawda pięknych widoków naszych gór nie było nam dane zobaczyć, bo przysłaniały je gęste chmury, ale zwiedziliśmy i zobaczyliśmy wiele innych ciekawych miejsc. Podziwialiśmy wspaniałe malowidła w zabytkowym kościółku w Dębnie Podhalańskim z XV wieku uznanym jako perłę zabytków architektury. Następnie poznaliśmy historię przepięknego zamku „Dunajec” w Niedzicy i odbyliśmy godzinny rejs statkiem po Jeziorze Czorszyńskim. W Zakopanem natomiast odwiedziliśmy Koziółka Matołka w Muzeum im. Kornela Makuszyńskiego, bo to przecież patron Szkoły Podstawowej w Koszycach oraz zapaliliśmy znicz na jego grobie znajdującym się na cmentarzu na Pęksowym Brzyzku. Na cmentarzu tym znajduje się około pięciuset grobów, z czego połowa należy do osób zasłużonych. Każdy nagrobek jest dziełem sztuki – wiele wykonano w drewnie, kamieniu i metalu, rzeźbiono je w podhalańskie motywy. Później pani przewodnik oprowadziła nas po Muzeum Tatrzańskim, które jest jednym z najstarszych muzeów regionalnych w Polsce. Bogate kolekcje Muzeum Tatrzańskiego, założonego przez Towarzystwo Muzeum Tatrzańskiego w roku 1889, to dzieła sztuki, okazy przyrodnicze, etnograficzne,

materiały archiwalne i biblioteczne. Nas najbardziej zaciekał dział etnograficzny i przyrodniczy, gdzie widzieliśmy jak wyglądała dawniej chata góralska i podziwialiśmy faunę i florę naszych gór. Po pysznym obiadku w chacie góralskiej przyszedł czas na Gubałówkę. Wyjechaliśmy tam z Polany Szymoszkowej dużą koleją linową sześciuosobową posiadającą osłonę przed wiatrem i deszczem. Szkoda tylko, że nie mogliśmy zobaczyć pięknej panoramy gór. Pomimo tej niesprzyjającej pogody wszyscy wrócili zadowoleni, oczekując z niecierpliwością kolejnej wycieczki.

Opiekunowie kół TPD

Pieniny

Uczestnicy wycieczki Zakopane – Pieniny

HISTORIA

W 100 rocznicę Odzyskania Niepodległości Koszyce rozpoczynają starania o przywrócenie praw miejskich

W 2018 roku, w setną rocznicę Odzyskania Niepodległości przez Rzeczpospolitą Polską, włączając się w ogólnonarodowe obchody rocznicy, Gmina Koszyce podejmie szereg działań do jej upamiętnienia.

I. Podjęcie starań o przywrócenie Koszycom praw miejskich

W tym miejscu trochę historii: Królowa Elżbieta Łokietkówna sprawująca rządy w Królestwie Polskim w imieniu swojego syna Ludwika Węgierskiego nadała Koszycom w 1374 roku prawa miejskie. Koszyce zostały lokowane na prawie magdeburskim. Jak wynika z dokumentu lokacyjnego, miasto posiadało przywileje lokacyjne wzorowane na krakowskich. Koszyce były miastem królewskim, stanowiły uposażenie wielkorządcy krakowskiego, który zarządzał majątkami królewskimi w Małopolsce. Miasto posiadało również immunitet sądowy, co oznaczało wyłączenie spod władzy sądowniczej urzędników królewskich i oddanie jej w ręce dziedzicznego wójta. Wójt wraz z mianowaną ławą sprawował rządy w imieniu króla. Herb miasta Koszyce przedstawiał postać biskupa w kolorze złotym na niebieskim tle, był oznaką samorządu oraz oznaką reprezentacyjną miasta.

W 1869 roku prawa miejskie zostały odebrane Koszycom przez ukaz carski, rosyjskie władze przeniosły również siedzibę gminy do miejscowości Filipowice. Dopiero w 1931 roku przeniesiono ponownie siedzibę gminy do Koszyc.

Aby uzyskać status miasta, Rada Gminy Koszyce podejmie odpowiednią procedurę: zwróci się z wnioskiem do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji za pośrednictwem Wojewody Małopolskiego w określonym ustawowo terminie tj. do dnia 31 marca. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewody i po pozytywnej weryfikacji przez Ministerstwo, miejscowość uzyskuje status miasta od początku kolejnego roku. Ministerstwo wydaje decyzję

poprzedzoną analizą spełnienia przez miejscowość kryteriów ustawowych uzyskania statusu miasta. Wniosek zawiera szereg załączników i dokumentów istotnych dla pozytywnego rozstrzygnięcia.

Na przyznanie statusu miasta ma wpływ wiele kryteriów, między innymi:

- 1) przestrzenno-urbanistyczne (wskazujące na miejski charakter miejscowości, posiadanie wyodrębnionego centrum),
- 2) demograficzne (liczba mieszkańców nie mniejsza niż 2000, przynajmniej 60% mieszkańców utrzymujących się z działalności pozarolniczej),
- 3) historyczno-administracyjne (posiadanie praw miejskich w przeszłości, posiadanie instytucji publicznych pełniących funkcje ponadlokalne),
- 4) społeczne (stanowisko mieszkańców w przedmiocie uzyskania statusu miasta).

Bardzo ważnym czynnikiem, który może zawazyć na rozstrzygnięciu wniosku, jest opinia lokalnej społeczności. Zasadą ustaloną przepisami ustawy o samorządzie gminnym jest przeprowadzenie przez organy gminy konsultacji społecznych z mieszkańcami. W tym celu przedłożony zostanie na najbliższej sesji Rady Gminy projekt uchwały w sprawie przeprowadzenia z mieszkańcami Gminy Koszyce konsultacji dotyczących wniosku o nadanie statusu miasta miejscowości Koszyce. Konsultacje przeprowadzone zostaną w formie bezpośredniej, poprzez osobiste składanie przez mieszkańców podpisów na listach konsultacyjnych. Obwodami konsultacyjnymi będą sołectwa. Poprowadzą je pełnomocnicy, których zadaniem będzie czuwanie nad sprawnym i prawidłowym przebiegiem konsultacji. Mieszkańcy odpowiedzą na pytanie: „TAK” – jestem za nadaniem statusu miasta miejscowości Koszyce, „NIE” – jestem przeciwny, „O” – wstrzymuję się od głosu.

Wynik przeprowadzonych konsultacji społecznych przedstawiony zostanie odrębnie dla miejscowości Koszyce i dla gminy.

W oparciu o zapisy ustawy o samorządzie gminnym za utworzeniem miasta przemawiają przesłanki, które wskazują, że miasto tworzone jest na terenie zurbanizowanym, o przewadze ludności nierolniczej, posiadającym odpowiedni potencjał gospodarczy i odpowiednio ukształtowaną infrastrukturę w zakresie urządzeń komunalnych i komunikacyjnych, a także spełniającego funkcję lokalnego ośrodka oświaty, kultury i handlu.

Centrum Koszyc to XIV wieczny Rynek z układem ulic wychodzących, wytyczony podczas lokacji na prawie magdeburskim, świadek wielu ważnych dla Koszyc wydarzeń historycznych, obecnie centrum wydarzeń kulturalnych i społecznych.

Miejscowość Koszyce jest siedzibą władz gminnych, Gminnej Biblioteki Publicznej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalnym ośrodkiem kultury i oświaty, może poszczycić się nowoczesnym zapleczem Centrum Oświatowego, Szkołą Muzyczną I stopnia, Muzeum Ziemi Koszyckiej działającym w odrestaurowanej synagodze, od kultu lat prężnie działającym Koszyckim Uniwersytetem Trzeciego Wieku oraz Ośrodkiem Wsparcia w integracji z młodzieżą w Koszycach a także miejscem działalności Klubu Sportowego „Szreniawa” oraz istniejącej od 1909 roku Ochotniczej Straży Pożarnej w Koszycach.

Jest ośrodkiem handlu i usług z perspektywą dalszego rozwoju poprzez wybudowaną obok miejscowości Koszyce Strefą Aktywności Gospodarczej. Tutaj rozwija również swoją działalność Koszycka Spółdzielnia Socjalna.

Miejscowość Koszyce jest zwodociągowana i skanalizowana. Obsługiwana przez zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków z gospodarczym wykorzystaniem osadów ściekowych, z których produkowany jest nawóz o nazwie RABATEX, wykorzystywany do nawożenia gleby.

Aby rozwiać obawy mieszkańców dotyczących wysokości opłat i zobowiązań podatkowych, informujemy, iż uzyskanie statusu miasta nie wpłynie na zmianę ich wysokości. Zmiana nazwy organu wydającego dowód osobisty nie spowoduje konieczności wymiany dotychczasowego ważnego dowodu osobistego.

Od mieszkańców w dużym stopniu zależy sprawne i terminowe przeprowadzenie procedury konsultacyjnej, dlatego prosimy o zaangażowanie i liczny udział w konsultacjach w trakcie ich przeprowadzania.

II.

Aby po obchodach upamiętniających 100 rocznicę Odzyskania Niepodległości pozostała trwała pamiątka, powstał pomysł budowy pomnika Królowej Regentki Elżbiety Łokietkówny na Koszyckim Rynku. W tej kwestii prowadzone są rozmowy z prof. Czesławem Dźwigajem, profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, artystą rzeźbiarzem, autorem licznych pomników Jana Pawła II; wykonał ich na całym świecie blisko 50. Koncepcja wykonania rzeźby przez prof. Dźwigaję przedstawiona zostanie komisjom Rady Gminy. Jeżeli Radni wyrażą pozytywną opinię, gmina przystąpi do realizacji. Rozważana jest również koncepcja sponsorowania części kosztów budowy przez osoby prywatne, podmioty gospodarcze, organizacje itp.

III.

Do obchodów 100 rocznicy Odzyskania Niepodległości włączyło się Muzeum Ziemi Koszyckiej im. Stanisława Boducha w Koszycach z programem „Niepodległa”.

Celem realizacji projektu jest:

1. Upowszechnienie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej dotyczącej działań oraz bohaterów wspierających niepodległościowe dążenia na terenie regionu.
2. Budowanie zbiorowej pamięci uwzględniającej lokalne oraz ogólnopolskie działania niepodległościowe.
3. Wzmocnienie więzi wspólnoty lokalnej wokół realizacji zadań oraz w oparciu o wartości wpisane w polską tradycję państwową i narodową.
4. Wzmocnienie poczucia patriotyzmu oraz poszanowanie pamięci bohaterów narodowych zwłaszcza wśród młodego pokolenia.

Aby upowszechnić wiedzę i świadomość mieszkańców regionu o działaniach i bohaterach „Małej Ojczyzny” zorganizowany zostanie wykład historyczny „Droga do Niepodległości”, wystawa planszowa związana z odzyskaniem niepodległości, konkurs recytatorski „Ku Niepodległości”, konkurs muzyczny „W drodze do niepodległości towarzyszyła im piosenka”, konkurs plastyczny na plakat „Nasi bohaterowie w walce o niepodległą Polskę”. Na zakończenie odbędzie się koncert galowy laureatów poszczególnych konkursów.

Wymienione formy działania w ramach realizacji projektu upowszechnią wiedzę i podniosą świadomość mieszkańców regionu o działaniach i bohaterach „Małej Ojczyzny” wpisujących się w ogólnopolską walkę o niepodległość oraz budowanie pamięci zbiorowej.

Wzmocnią poczucie patriotyzmu, tradycji państwowej i narodowej, poszanowania pamięci bohaterów lokalnych, regionalnych i narodowych wpisujących się w dążenia niepodległościowe.

Realizacji zadań towarzyszyć będzie duże zaangażowanie społeczne poprzez zapraszanie społeczności lokalnej, władz samorządowych, nauczycieli, uczniów, rodziców, członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Problematyka historyczna, do której odnosi się zadanie, dotyczy kilku wątków historycznych o charakterze niepodległościowym.

Pierwszy wątek. Rok 1863 Powstanie Styczniowe. Po jego wybuchu nastąpiła duża aktywność mieszkańców tutejszej społeczności. Przez Wisłę dokonany był znaczący przerzut broni. W akcji tej uczestniczyli mieszkańcy Koszyc i okolicznych miejscowości położonych nad Wisłą. Społeczność tutejsza udzielała powstańcom pomocy zaopatrując ich w żywność, odzież oraz udzielając informacji o nieprzyjacielu. Po upadku powstania Komitet Urządzący, który w imieniu cara sprawował władzę w Kró-

lestwie Polskim, ukarał w 1869 roku miasto Koszyce pozbawiając je praw miejskich, a nowo powstałą gminę przeniesiono (co prawda tylko tytularnie) do najmniejszej miejscowości tj. do Filipowic.

Drugi wątek. Odzyskanie niepodległości. W pierwszych miesiącach I Wojny Światowej 1914 roku Koszyce znalazły się w bezpośrednim zasięgu frontu austriacko-rosyjskiego. We wrześniu tegoż roku w bezpośrednim sąsiedztwie Koszyc (okolice Opatowca i Nowego Korczyna) strzelcy I Pułku Piechoty Legionów Polskich stoczyli bitwę z Moskalami (Czarkowy 23.09.1914 r.) następnie legionieści pod dowództwem Władysława Beliny Prażmowskiego przebywali przez dwa dni w Przemykowie gmina Koszyce. Walki pomiędzy Austriakami i Rosjanami toczyły się w okolicach Wiślicy do roku 1915 i dalej do roku 1918. Koszyce znalazły się pod okupacją austriacką.

Na uwagę zasługuje fakt, że w okresie I Wojny Światowej w Koszycach w okolicznych miejscowościach rozwinął się ruch ludowy, w ramach którego działała Polska Organizacja Wojskowa. Jej członkowie w różnych formach brali udział w walce o niepodległość.

Redakcja

Trafiła kosa na kamień

Opowieść o starych narzędziach

Historia powstawania narzędzi, to historia cywilizacji. Wraz z pierwszym narzędziem człowiek otworzył sobie drogę do dominacji nad światem.

Narzędzia powstawały i ewoluowały wolno. Doskonalono ich kształt oraz materiały, z których je wykonywano. Były to: kamień, kości zwierząt, drewno. Przyspieszenie nastąpiło wraz z narodzinami metalurgii (najpierw brązu, później żelaza).

Wypracowana przez wieki optymalna forma narzędzi do dziś zadziwia prostotą, niezawodnością i trwałością. A także swoistym pięknem. Dlatego od połowy XIX wieku na całym świecie zaczęły powstawać muzea poświęcone kulturze materialnej, w tym narzędziom. To muzea lub choćby działy etnograficzne. Pierwsze takie muzeum na ziemiach polskich powstało w 1911 roku w Krakowie. Ekspozycje znajdowano na strychach, po stodołach i innych zabudowaniach gospodarczych z pełną świadomością,

że i to, co ocalało, niedługo może być spalone jako bezużyteczne lub zostanie zżarte przez rdzę.

W Muzeum Koszyckim dział etnograficzny prezentuje się bogato. Kosy, sierpy, cepy, grabie, motyki, widły potrzebne do pracy na roli, a także narzędzia i naczynia do wypiekania chleba, przetwarzania mleka, przydomowego tkactwa. Przedmiotów tych nadal można by używać, tylko zostały wyparte przez nowsze technologie, zresztą wywodzące się ze starszych pierwowzorów. Już nie wytwarzanych w gospodarstwie lub przez miejscowego kowala czy kłodziewia, ale przemysłowo.

Zachęcona widokiem zbiorów etnograficznych w koszyckim muzeum, zaczęłam rozpytywać znajomych, czy mają jeszcze w domu stare narzędzia oraz czy bywają one nadal przydatne. Okazało się, że mają i że ich używają. To, co mi pokazano i opowiedziano, było tak interesujące, że postanowiłam

podzielić się tą wiedzą z Czytelnikami „Gazety Koszyckiej”, dokonując przy tym pewnego wyboru.

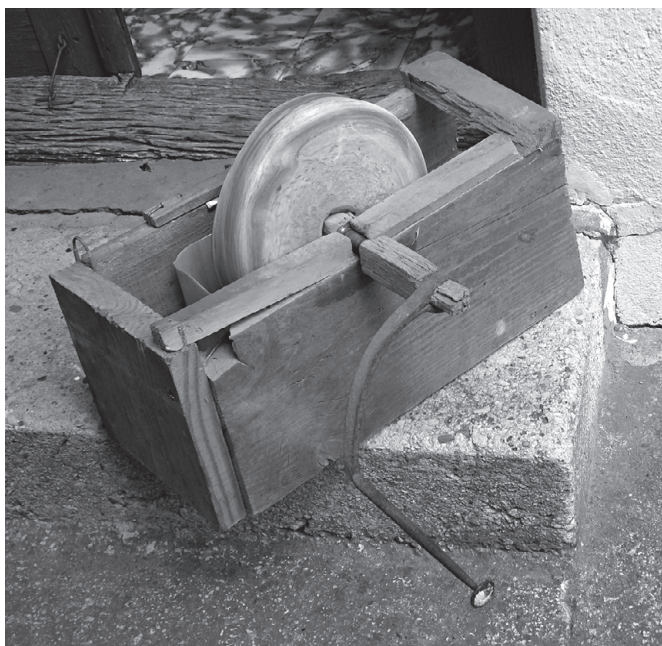
Kosa to królowa wśród rolniczych narzędzi. Nadal używana do prac polowych. Czym dla szlachcica była szabla, tym dla polskiego chłopaka kosa.

Jak wygląda kosa prawie każdy wie, ale przypomnijmy dla porządku.

Narzędzie to składa się z lekko zakrzywionej klingi (w Polsce długość od 60–84 cm) osadzonej za pomocą tulejki (piętki) pod kątem ostrym na drewnianym kosisku (długość 1,6–1,7 m), które przy koszeniu trzyma się prawą ręką za specjalny uchwyt zwany dulką lub kulką. Lewa ręka obejmuje górną część kosiska lub umocowany tam drugi uchwyt. Do kosiska może być przymocowany pod kątem 90° pałak zgarniający pokosy. Do koszenia trawy pałak się nie używa.

Kosa pochodząca z Bliskiego Wschodu. W Europie pojawia się w średniowieczu (druga połowa XII – początek XIII wieku). W Polsce w XVI wieku wyparła sierp.

Koszenie kosą wymaga umiejętności, której nabywano od ojca. Dbanie o kosę było chyba większą umiejętnością niż samo koszenie. Wczesną wiosną (jak wspomina mieszkaniec Sokołowic) w całej wsi rozlegało się charakterystyczne klepanie kos po zimie. Na tak zwanej babce (żelazny sześcian z ostrzem do wbijania w pniak) formowało się młotkiem cienki wałek na ostrzu klingi, który potem ostrzony był osetką. Do ostrzenia używano też brusa (bruska).

Brusek skrzynkowy

Brus to drewniane korytko na nóżkach lub w skrzynce napełniane wodą. W nim obracano korba koło z piaskowca.

Ponieważ w czasie koszenia kosa często się tępiła, kosiarz miał u pasa tak zwaną kózkę – drewniany lub metalowy ocynkowany pojemnik na wodę i osetkę. Były osetki jasne i ciemne, obie z piaskowca. Ciemne były używane do kos jako twardsze.

Kózka

Gdy kosa nie była używana, zawsze wisała kosiskiem w dół na haku czy belce, żeby się nie niszczyła oraz nie stanowiła zagrożenia. Aby w czasie pracy można było wydajniej kosić, koszenie trawy zaczynało jak najwcześniej (w lecie nawet o drugiej trzecie nad ranem), aby było z rosą. Istnieje nawet powiedzonko:

„najlepiej z rosą ciąć trawę kosą”.

Dlaczego – bo mokra trawa nie tępi kosy tak, jak sucha.

Jadę ja sobie w lipcu szosą pomiędzy Nowym Korczynem i Wiślicą. Na dworze, jeszcze przed świtem, zupełnie szaro. Z tej szarości wyłania się kosiarz, który kosi na łące trawę. Dlaczego – otóż zgodnie z powyższą rymowanką.

Obecnie kosa jest bardzo pomocna przy wykaszaniu trudnych miejsc lub gdy zboże wylegnie po deszczach.

Kosa bojowa to kosa z ostrzem osadzonym na sztorc. Używana była w Polsce jako broń sieczna w czasie Insurekcji Kościuszkowskiej, a także w czasach powstań narodowych (patrz Artur Grottger grafika „Kucie kos”). Gdy do Naczelnika Tadeusza Kościuszki zaczęły się garnać masy chłopskie, nie było dla nich broni. Uzbrowieni zostali w kosy bojowe nazwani kosynierami.

Tak przekuta kosa stała się ważnym elementem godła 7 Eskadry Myśliwskiej (amerykańskiej) walczącej w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Twórcą tej eskadry był Merian Caldwell Cooper. Jego pradziad brał udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych jako adiutant generała Kazimierza Pułaskiego. Pułaski – śmiertelnie rany w bitwie pod Savannah – skonał na jego rękach. W rodzinie Cooperów ta tradycja i wdzięczność dla narodu polskiego była przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dotyczyło to także generała Tadeusza Kościuszki. W skład 7 Eskadry Myśliwskiej wchodziło 8 amerykańskich pilotów. Godło tej eskadry stanowi krąg obwiedziony 13 gwiazdami (upamiętniającymi 13 stanów Ameryki Północnej, które przystąpiły do wojny z Anglią o niepodległość). Pole wewnątrz to pionowe białe-czerwone pasy. Na ich tle dwie skrzyżowane kosy bojowe z krakuską pośrodku.

Godło 7 Eskadry Myśliwskiej (amerykańskiej)

Fragment z kosami i krakuską mają też w swoim herbie Raławice.

Merion Cooper po opuszczeniu Polski zrobił w USA wielką karierę jako filmowiec, ale to już inna historia.

O znaczeniu symbolicznym kosy świadczy też to, że była atrybutem śmierci (kostuchy), która w czasie epidemii i wojen „kosila” ludzkie egzystencje i to było jej „żniwo”. Także grecki bóg czasu Chronos trzyma w dłoni kosę.

Sierp to starszy brat kosy. Używany już w starożytnym Egipcie, o czym świadczą liczne zachowane freski i płaskorzeźby. Wypierany przez kosę, przetrwał do dziś. Jest używany, a nawet konieczny do różnych prac polowych. O jego niegdysiejszej ważności świadczy chociażby polska nazwa miesiąca „sierpień”.

W gospodarstwie „Lawendowe wzgórze” w Ostrowiu koło Proszowic, jego właścicielka pani Barbara Olender wyjaśniła mi, że cięcie łądyg kwitnącej lawendy jest możliwe tylko sierpem, co mi pokazała. Jej sierp miał bardzo ostre ząbki.

Istnieje drugi typ sierpa, z gładkim ostrzem zwany knypem (lub knepem). Także tnie się nim inaczej niż sierpem. Knyp służy do cięcia twardych łądyg np. grochu, lnu, wikliny.

Stary knyp używany do cięcia wikliny

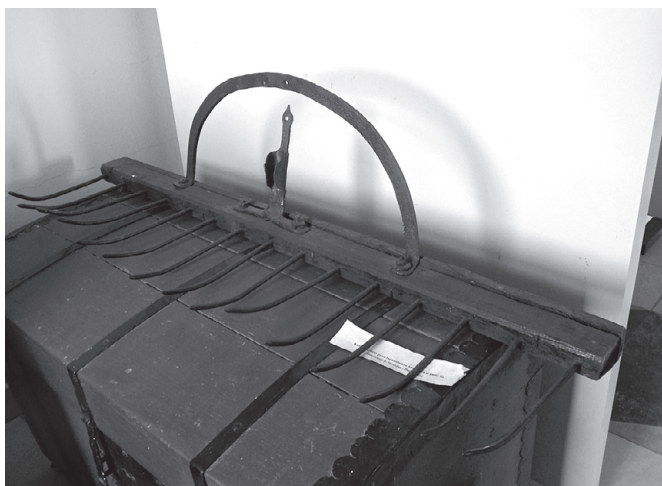
Cep – to narzędzie służyło do młócenia, praktycznie wyszło z użycia. Częściej można je spotkać w muzeum, niż na wsi. Składa się z bijaka i dzierzaka połączonych gązwą na węższych i zaokrąglonych końcach, tzw. główkach, aby obie części nie ocierały się o siebie. Bijak robiony jest z twardego drzewa (grabowego lub dębiny), dzierzak z elastycznego (wiklina?). Gązwę wykonywano z namoczonej skóry formowanej na specjalnym kopycie. Tak uformowane i wysuszone kawałki skóry naciągano na końcówki kijów. Pod główką mocowano skórę rzemieniem. Na koniec łączono obie główki, także rzemieniem.

Gązwa na cepie w koszyckim muzeum. Na zdjęciu nie widać już takiej staranności wykonania

Grabie. To jedno z najprostszych narzędzi rolniczych, które najmniej się zmieniło i nadal jest w powszechnym użyciu. Mnie grabie przypominają ludzką rękę z rozczapierzonymi palcami. Wiele zwierząt używa kończyn jak grabi. Jest to narzędzie ręczne, konne lub ciągnikowe. Część robocza grabi może być drewniana lub metalowa. Mogą być węższe lub nawet bardzo szerokie, do 20 zębów. Służą do zbierania po żniwach kłóskó w z pola. Takie grabie są na pięknym zdjęciu w artykule pani Ewy Pańpuch („G.K.” nr 55, 2012). W Muzeum Koszyckim są grabie szerokie metalowe do zaprzęgu.

Grabie trafiły nawet na tarczę herbową miasta Biała Rawska.

Metalowe grabie, Muzeum Ziemi Koszyckiej

Widły to narzędzie do podawania siana, snopków, słomy, obornika itp.; stale używane. Mogą mieć od dwóch do 6–7 zębów metalowych. D w ó j k i na długim trzonku służą do podawania związanego siana lub zboża; t r ó j z ę b o w e – do niezwiązanego, 4–5 zębów – do drobnych elementów, np. obornika. Jeszcze gęstsze są gable o zaokrąglonych zębach do buraków, ziemniaków itp.

W zbiorach koszycckiego muzeum są widły dwuzębne, całkowicie

Widły drewniane z 2 połowy XIX w., Muzeum Ziemi Koszyckiej

drewniane z 2 połowy XIX wieku (dar pana Jana Dudzińskiego).

Motyka, czyli kopaczka. To narzędzie bardzo stare, znane od neolitu, na długim trzonku drewnianym z przytwierdzonym poprzecznie ostrzem najpierw kamiennym (świadczą o tym wykopaliska archeologiczne), później żelaznym. Łopatka robocza może mieć rozmaite kształty – proste, sercowate, rozwidlone. Prymitywne motyki są do dziś używane w tropikalnej Afryce, Ameryce Południowej, Oceanii.

Tylko czy naprawdę można je określać jako „prymitywne”?

Kopaczka/motyka z Ugandy

Moja znajoma realizowała w Ugandzie w latach 70-tych ub. wieku program sponsorowany przez rząd kanadyjski. Chodziło o zaprowadzenie hodowli karpia na istniejących ryżowiskach opanowanych plagą komarów. Tymi komarami pasłyby się karpie, likwidując plagę i dostarczając zdrowego mięsa. Trzeba było wykonać wielki wykop, a maszyn nie było. Zwróciła się więc do miejscowego kacyka o pomoc. Nazajutrz zjawił się z całym plemieniem zaopatrzonym wyłącznie w kopaczki. Do wieczora wykop był wykonany. Później dostała w prezencie identyczną kopaczkę w zmniejszonej skali. Ciekawe jest to, że kopaczka ma naprzeciw ostrza obuch, czyli bywa także młotkiem, a trzonek (z jakiegoś bardzo twardego drewna) swym kształtem przypomina zwierzęcą kość udową razem z „główką”. Samo ostrze jest osadzone w trzonku bez jakichkolwiek widocznych wzmocnień. Używałam wielokrotnie tej kopaczki; jest znakomita i nie do zdarcia.

Tamto plemię, prowadząc ciągle archaiczny tryb życia, nie potrzebowało żadnych innych narzędzi do uprawy ziemi.

Odbiegając nieco od tematu, muszę napisać o kuźni, ponieważ w czasie oglądania koszyckich gospodarstw natknęłam się na... prywatną kuźnię, wyposażoną we wszystkie potrzebne narzędzia, choć obecnie nieużywaną.

Zestaw narzędzi do podkuwania

Kuźnia

Na przykład w tzw. „macki” do mierzenia kopyt.

„Macki” do mierzenia końskich kopyt

Lub zestaw do mocowania podków, czyli rozwidlony młotek (rozwidlony, aby wyciągnąć źle wbity hufnal, który mógłby „zagwoździć” kopyto), obcęgi do wkręcania lub wykręcania haceli i nóż do podcinania rogu na kopycie.

Odkąd udomowiono konia, zwierzę to – nazwane „pociągowym” (inne funkcje były nierolnicze) – było dzielnym pomocnikiem człowieka w pracy. Dziś koni pociągowych prawie nie ma, ale ślad jego przydatności pozostał w postaci jednostki mocy silnika spalinowego o symbolu KM (koń mechaniczny).

Aby koń dobrze pracował, musiał być dobrze podkuty. Dlatego, obok młyna, kuźnia była ważnym miejscem we wsi, a kowal i młynarz stanowili rodzaj

wiejskiej arystokracji. Kowal był też miejscowym mechanikiem. Nie tylko podkuwał konie, ale wykonywał żelazne elementy do narzędzi, jak i same narzędzia. Dokonywał też napraw. Do kuźni ciągle ktoś zajeżdżał, przywoził wieści i nowinki, wymieniano poglądy, więc kowal (jak i młynarz) dużo wiedzieli o świecie i radzono się ich w różnych sprawach.

Chcę jeszcze napisać kilka słów o podkowie, która narzędziem nie jest, ale jej znaczenie w kulturze jest ogromne. Symbol podkowy jest chyba najczęstszym znakiem herbowym polskiego rycerstwa, a potem szlachty. W spisie polskich herbów naliczyłam ich około 20. W dawnym wojsku byli „konni” (czyli rycerze) i „piesi”. Podkowa w herbie mogła się więc łączyć z rycerskością. Podkowa jest do dziś symbolem szczęścia. Przybijana była w drzwiach wejściowych. Jako taki symbol, często była i jest używana w wyrobach jubilerskich, zdobniczych.

Na koniec chciałabym, jako polonistka, dorzucić swoje trzy grosze. Obecnie dawne narzędzia rolnicze stały się niszowe. Ale znalazły schronienie w języku, a ściślej w idiomach, przysłowiacz i powie-

dzonkach. I dla języka stały się jakby „narzędziami” do obrazowego wyrażania ludzkich myśli.

I tak mówimy:

Ko sa – kostucha (śmierć), trafiła kosa na kamień (trafić na lepszego), kose spojrzenie (spojrzenie krzywe, niechętnie), lot koszący (manewr lotniczy), kosa (warkocz), kosa (kształt mierzei).

Sierp – sierp księżycy (księżyc w nowiu), cios sierpowy (w boksie) nazwa miesiąca „sierpień”.

Motyka – z motyką na słońce (porywać się na niemożliwe), przyganiała motyka gracy (a obaj jednacy).

Cep – głupi jak cep (niestety, chyba dlatego, że przez cały żywot walił łbem w klepisko).

Widły – z igły widły (przesadzać, wyolbrzymić), widelec (obok noża i łyżki), widelec (część ramy roweru), być na widelcu (nazbyt widocznym).

Łopata – kłaść komuś łopatą do głowy (wtłaczać wiadomości), łopatologia (coś oczywiste).

Siekiera – można zawiesić siekiere (o zaduchu w pomieszczeniu).

Pług – zjeżdżać pługiem (ewolucja narciarska).

I na pewno wiele, wiele innych.

Jestem mieszcuchem, ale wychowywałam się w dzieciństwie na wsi. Zawsze miałam i mam wielki sentyment do ziemi i do wsi. Niech ten artykuł stanie się dowodem tego sentymentu. Moja wiedza o życiu na wsi nie dorównuje wiedzy ludzi mających przez całe życie kontakt z rolą, a to dzięki nim, choć nie wymieniłam ich z nazwiska, ten artykuł mógł powstać.

Grażyna Iwanicka

ŚRODOWISKO, EKOLOGIA

Inwentaryzacja przyrodnicza dla zlewni rzeki Szreniawa. Część VI

Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie zlecił opracowanie „Wielowariantowego programu inwestycyjnego wraz z opracowaniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla zlewni rzeki Szreniawa” zrealizowanego w ramach „Programu Ochrony Przed Powodzią w Dorzeczu Górnej Wisły”. W bieżącym numerze GK prezentujemy VI – ostatnią część powyższego opracowania.

Autorami „Inwentaryzacji przyrodniczej” są dr Michał Węgrzyn, mgr Mateusz Kolecki, mgr Paulina Wietrzyk.

Redakcja

7. Korytarze migracyjne ssaków

Na obszarze zlewni Szreniawy dominuje krajobraz rolniczy. Charakteryzuje się on mozaiką pól uprawnych, łąk i nieużytków wśród których rozrzucone są niewielkie płaty lasu, tzw. remizy śródpolne. Nie występują tu duże i zwarte kompleksy leśne. Wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych występują gęsto zaludnione obszary. Do małych ssaków występują-

cych na badanym terenie należą: lisy, kuny, zające i gryzonie. Na terenach otwartych spotykane są liczne rudle saren, tworzące tzw. ekotyp sarny polnej, które w takim terenie nie wykształcają hierarchii terytorialnej. Na omawianym terenie występują także dziki. Takie uwarunkowania sprawiają, iż rzeka Szreniawa wraz z jej dopływami nie tworzy ciągłego korytarza migracyjnego, mimo tego stanowi szlak migracji zwierząt „Jura Krakowsko-Częstochowska – Miechów”. Migracje dobowe i sezonowe dzikich ssaków odbywają się na niewielkich dystansach pomiędzy polami uprawnymi, miedzami i remizami leśnymi, w poszukiwaniu pokarmu i schronienia. W przypadku szlaku „Jura Krakowsko-Częstochowska – Miechów” migracje o znaczeniu lokalnym i regionalnym odbywają się pomiędzy remizami śródpolnymi oraz płatami drzew i krzewów rosnących wzdłuż brzegów Szreniawy i jej dopływów. Ujście Szreniawy położone jest na obszarze sieci ekologicznej Dolina Górnej Wisły, łączącym obszary Natura2000 i inne kluczowe siedliska chronionych gatunków kręgowców w Polsce.

Ze względu na wymienione powyżej bariery utrudniające migracje ssaków sugeruje się ograniczenie wycinki drzew i krzewów do niezbędnego minimum nad brzegami rzeki i pozostawienie w stanie nienaruszonym reszty płatów lasu.

Szlaki migracji ssaków i powiązania sieci ekologicznej z obszarami Natura2000 uzyskane z danych otrzymanych z RDOŚ w Krakowie przedstawiono na załączonych mapach: „Szlaki migracji ssaków”, „Sieć ekologiczna” i „Obszary Natura2000”.

8. Opis obszarów chronionych

Szreniawa przepływa przez dwa obszary chronionego krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej i Koszycki Obszar Chronionego Krajobrazu. Ujście Szreniawy sąsiaduje także z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły, jednak Obszar ten obejmuje ochroną przeciwległy brzeg Wisły. Obok Nidzicy, Szreniawa jest głównym ciekim odwadniającym Obszar Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej. W jego obrębie chronione są przede wszystkim murawy kserotermiczne, ale także ochroną objęte są grądowe świetlistej dąbrowy, zarośla leszczynowe i tarninowe, w których występują cenne gatunki roślin leśnych i kserotermicznych oraz agrocenozy chwastów upraw. Większość istotnych, chronionych stanowisk zlokalizowanych jest w okolicznych rezerwach, których powierzchnia częściowo pokrywa się z obszarami Natura 2000. Najbliższym (ok. 2,5 km) w stosunku do Szreniawy jest Rezerwat Żłota Góra. To ścisły rezerwat stepowy roślinności kserotermicznej, leżący w zlewni rzeki Gołczanki, która jest prawym dopływem Szreniawy. Rezerwaty: Opalunki (również obszar PLH120071, odległość od Szreniawy ok. 12 km), Dąbie

Ujście Szreniawy położone na obszarze sieci ekologicznej Dolina Górnej Wisły. Fot. Mateusz Kolecki

Krzewy i pojedyncze szpalery drzew wzdłuż brzegów Szreniawy stanowią lokalne szlaki migracji. Fot. Mateusz Kolecki

Krajobraz rolniczy w środkowym biegu Szreniawy, okolice m. Pławowice. Fot. Mateusz Kolecki

(PLH120064, odległość od Szreniawy ok. 12 km), Sterczów-Ścianka (PLH120015, odległość od Szreniawy ok. 11 km) i Wały (PLH120017, odległość od Szreniawy ok. 15 km), przynależą do zlewni rzek Ścieklec i Raclawki, będącymi dopływami Szreniawy. W wszystkich wymienionych obszarach, ochroną objęte są głównie murawy kserotermicznych. Ponadto, na terenach: Opalonki, Dąbie i Sterczów-Ścianka ochronie podlegają fragmenty grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego. Sterczów-Ścianka służy także ochronie łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), a w granicach obszaru Wały znajdują się cenne zarośla jałowca na murawach kserotermicznych i wrzosowiskach.

Szreniawa przebiegając przez Koszycki Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi jeden z mniejszych korytarzy ekologicznych, chronionych w obrębie wspomnianego obszaru. Głównym celem ochrony Koszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu jest korytarz ekologiczny jakim jest dolina rzeki Wisły, odznaczająca się szczególną różnorodnością gatunkową.

Jeśli chodzi o inne formy ochrony, najbliższej ciekowi znajduje się siedem obszarów siedliskowych sieci Natura 2000: Komarów (PLH120055, oddalony od rzeki ok. 1,5 km), Chodów-Falinów (PLH120063, oddalony od rzeki o ok. 1,2 km), Kaczmarowe Doły (PLH120062, oddalony od rzeki o ok. 2,5 km), Poradów (PLH120072, oddalony od rzeki o ok. 3,5 km), Sławice Duchowne (PLH120074, oddalony od rzeki o ok. 3,7 km), Pstroszyce (PLH120073, oddalony od rzeki o ok. 6 km) i Widnica (PLH120076, oddalony od rzeki o ok. 6,3 km). Obszar Komarów został utworzony w celu ochrony muraw kserotermicznych z zespołu *Inuletum ensifoliae* i stanowisk cennych gatunków roślin np. *Irys aphylla*. Leży on w obrębie zlewni rzeki Cichej, będącej lewym dopływem Szreniawy. Kolejnym obszarem ochrony muraw kserotermicznych z zespołu *Inuletum ensifoliae* i wartościowych gatunków roślin (w tym 4 gatunków storczyków, np. *Orchis militaris*) jest Chodów-Falinów, przynależący do zlewni rzeki Szreniawy.

Płaty lasu nad brzegami Szreniawy stwarzają dobre warunki osłonowe i zapewniają zróżnicowaną bazę pokarmową ssakom kopytnym. Fot. Mateusz Kolecki

Kaczmarowe Doły, leżące w zlewni rzeki Piotrówka (lewy dopływ Szreniawy) są obszarem chroniącym głównie murawy kserotermiczne z zespołu *Inuletum ensifoliae*, na terenie którego zachowane są również fragmenty grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego. W zlewni rzeki Piotrówki znajdują się także dwa pozostałe obszary tj.: Poradów i Sławice Duchowne. Oba służą ochronie murawy kserotermicznych. Dodatkowo na terenie obszaru Poradów ochronie podlegają zarośla jałowca na murawach kserotermicznych i wrzosowiskach oraz zachowane stanowiska grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego. Pstroszyce i Widnica przynależą do zlewni rzeki Cichej, będącej lewym dopływem Szreniawy. Oba obszary zostały utworzone w celu ochrony muraw kserotermicznych z zespołu *Inuletum ensifoliae*. Ponadto na ich terenie występują także fragmenty grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego.

W sąsiedztwie Szreniawy zlokalizowanych jest siedem obszarów Natura2000, należących jednak do zlewni Nidzicy. Są to: Biała Góra (PLH120061), Uniejów Parcele (PLH120075), Giebułtów (PLH120051), Kalina Mała (PLH120054), Kalina Lisiniec (PLH120007), Grzymałów (PLH120053) i Cybowa Góra (120049).

Do sporządzenia mapy „Formy ochrony przyrody” wykorzystano dane z serwera WMS Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

KULTURA, EDUKACJA, SPORT

Rajd Jesieni o puchar Wójta Gminy Koszyce

30 września 2017 roku w Sokołowicach na terenie strefy gospodarczej przy pięknej słonecznej pogodzie odbył się „Rajd Jesieni o Puchar Wójta Gminy Koszyce”. Wydarzenie było nie lada gratką dla fanów sportów samochodowych z naszego regionu.

Trasę stanowił w całości asfaltowy odcinek specjalny o długości 1,7 km, który był pokonywany trzykrotnie przez każdą załogę. Do rywalizacji o Puchar Wójta Gminy Koszyce zgłosiło się 48 załóg samochodowych z czego 4 załogi to mieszkańcy naszej Gminy: Karol Madetko i Wojciech Rybak – numer startowy 5 – samochód Audi A3, Tomasz Krępa i Mateusz Pypeć – numer startowy 7 – samochód Honda Civic, Mariusz Gola i Sebastian Wątek – numer startowy 9 – samochód BMW E36, Mariusz Zachariasz i Mateusz Pypeć – numer startowy 27 – samochód renault clio.

Biuro zawodów, Odbiór Administracyjny oraz Badanie Kontrolne znajdowało się tuż obok odcinka na terenie kompleksu stacji paliw HUZAR z którego zawodnicy przejechali na teren rozgrywania imprezy.

Wszyscy uczestnicy startowali według listy startowej przygotowanej przez głównego organizatora – Automobilklub Południowy, w 5 klasach:

- klasa 1 – do 903 cm³
- klasa 2 – od 904 cm³ do 1300 cm³
- klasa 3 – 1301 cm³ do 1600 cm³
- klasa 4 – 1601 cm³ do 2000 cm³
- klasa 5 – powyżej 2000 cm³
oraz Klasyfikacji generalnej.

Głównym organizatorem imprezy był Automobilklub Południowy, którego prezesem i założycielem jest Pan Jarosław Kurleto. Automobilklub został założony w 2007 roku a w styczniu

2008 roku rozpoczął swoją działalność. Pod koniec 2009 roku został zrzeszony w Polskim Związku Motorowym, pod egidą którego rozgrywane są obecne rajdy samochodowe. Jednym z celów powstania Automobilklubu, była chęć umożliwienia wszystkim

Stanisław Rybak – Wójt Gminy Koszyce wita uczestników rajdu i dokonuje oficjalnego otwarcia imprezy

Załogi przygotowują się do rozpoczęcia rywalizacji

Zalogi na trasie

Na trasie załoga z gminy Koszyce Karol Madetko i Wojciech Rybak

Na trasie załoga z gminy Koszyce Mariusz Gola i Sebastian Wątek

kierowcom i pasjonatom sportów motoryzacyjnych rywalizacji w bezpiecznych warunkach. Na specjalnie przygotowanych trasach uczestnicy rajdów mają bowiem szanse przekonać się do czego zdolny jest ich samochód, nie stwarzając przy tym zagrożenia dla pozostałych uczestników ruchu drogowego.

Automobilklub organizuje szereg imprez, w tym „Samochodowy Puchar Małopolski” w ramach którego 4 razy do roku organizuje rajdy: zimy, wiosny, lata i jesieni, jako imprezę zorganizowaną przy współudziale samorządów lokalnych, które na ten cel nieodpłatnie użyczają teren oraz włączają się w organizację imprezy. Po rozmowach odbytych wiosną 2017 roku Wójt Gminy Koszyce Pan Stanisław Rybak oraz Pan Jarosław Kurlitto i Pan Piotr Kowal ustalili, że jesienią na terenach strefy gospodarczej w Sokołowicach odbędzie się Rajd Jesieni jako 3-cia eliminacja Pucharu – termin wyznaczono na 30 września.

Gmina Koszyce zobowiązała się do nieodpłatnego użyczenia terenu, zabezpieczenia sanitariatów, ufundowania nagród dla zwycięzców- pucharów oraz gminnych upominków promocyjnych, a także pomocy przy organizacji imprezy. Pozostałe kwestie jak pozyskanie sponsorów, zabezpieczenie techniczne, zapewnienie organizacji oraz obsługi zawodów zgodnie z zasadami ruchu drogowego oraz regulaminami Polskiego Związku Motorowego należało do Automobilklubu Południowego.

Dnia 30 września 2017 roku (sobota) wczesnym rankiem do odbioru administracyjnego zgłosiło się 48 załóg samochodowych złożonych z kierowcy oraz pilota. Następnie około godziny 11.00 na terenie koszyckiej strefy aktywności gospodarczej słychać było grzanie silników oraz roześmiane rozmowy uczestników szykujących się do startów. Podczas odprawy i oficjalnego otwarcia rajdu przez organizatorów, Wójt Gminy Koszyce – Pan Stanisław Rybak, przywitał zawodników, życzył wszystkim

udanych startów, zaś kończąc swoje wystąpienie wypowiedział maksymę „niech zwycięży najlepszy” jako motto przewodnie rozgrywanej rywalizacji. Zbliżyła się magiczna godzina 12.00 i zawodnicy w kolejności od 1 do 48 ruszyli na trasę by spróbować swoich sił w trzykrotnej próbie czasowej Samochodowego Pucharu Małopolski o puchar Wójta Gminy Koszyce. Fani i zgromadzeni widzowie do godziny 17.30 mogli podziwiać wyczyny kierowców rozwijających prędkości i driftujących na terenie trasy rajdowej.

Po opublikowaniu końcowej listy eliminacyjnej koło godziny 19.00 Wójt Gminy Koszyce wręczył zwycięzcom puchary oraz pamiątkowe gadżety, a także zaprosił do organizacji kolejnych imprez motorowych na terenie naszej gminy.

Puchar Wójta Gminy Koszyce zdobyli:

1 miejsce w klasyfikacji generalnej

Grzegorz Pawlik / Mateusz Bosak
Citroen Saxo

2 miejsce w klasyfikacji generalnej

Jerzy Suder / Krzysztof Świsstek
Mitsubishi Lancer

3 miejsce w klasyfikacji generalnej

Piotr Kapusta / Agnieszka Kapusta
BMW 328ti

Zwycięzcy pierwszych miejsc poszczególnych klas w zależności od pojemności silników samochodów którymi startowali:

1 miejsce w klasie pierwszej:

Przemysław Wołek / Dominik Wołek
Deawoo Tico

1 miejsce w klasie drugiej:

Szczepan Krzywdziak / Magdalena Wyrwa
Fiat SC

1 miejsce w klasie trzeciej:

Grzegorz Pawlik / Mateusz Bosak
Citroen Saxo

Dość pokazną grupę maszyn stanowiły niezwykle popularne niegdyś „Maluchy”

Wójt Gminy Stanisław Rybak wręcza zwycięzcom puchary

1 miejsce w klasie czwartej:

Sebastian Stasik / Mateusz Stasik
Peugeot 306

1 miejsce w klasie piątej:

Jerzy Suder / Krzysztof Świsstek
Mitsubishi Lancer

Po wręczeniu nagród, pomimo już późnej pory, uczestnicy podziękowali Wójtowi Gminy Koszyce za ciepłe przyjęcie, udostępnienie trasy oraz za miłą atmosferę panującą podczas eliminacji.

Partnerami imprezy byli: Gmina Koszyce, tor kartingowy Racing Kart, Patrol Group – producent profesjonalnych skrzynek narzędziowych oraz pojemników magazynowych, Stacja Paliw i Hotel Huzar, Alamak Rent-a-Car, Kammit Multimedia. Patronat medialny zapewniały: telewizja Motowizja, oraz portale SieScigam.pl, TopRally.pl, Rally and Race.

Fundatorami nagród: Wójt Gminy Koszyce, Patrol Group, Racing Kart – tor gokartowy, PIOTR KOWAL.

O bezpieczeństwo uczestników zadbała OSP Koszyce która służyła również wsparciem załogom samochodowym.

Następna impreza dla wszystkich fanów sportów samochodowych zapowiada się 25 listopada w Krakowie. Tego dnia zostanie rozegrana „**Barbórka Małopolska**” – będzie to wydarzenie rozgrywane w centrum Krakowa na terenach stadionu miejskiego przy ulicy Reymonta.

Wszystkim uczestnikom imprezy, w tym organizatorom, sponsorom, oraz zawodnikom serdecznie dziękujemy i mamy nadzieję „do zobaczenia ponownie”.

Olga Kabat

Narodowe Czytanie 2017 w Koszycach

Akcja Narodowe Czytanie organizowana jest przez Prezydenta RP od 2012 roku. Została zainicjowana wspólną lekturą *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. W 2013 roku w całej Polsce odbyło się czytanie dzieł Aleksandra Fredry, a podczas następnych edycji w 2014 roku przeczytano *Trylogię* Henryka Sienkiewicza oraz w 2015 roku *Lalkę* Bolesława Prusa. W ubiegłym roku czytano *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza. Co roku do akcji dołącza coraz więcej instytucji w kraju i za granicą, które organizują wspólne czytanie w swoich miejscowościach.

W bieżącym roku to dramat Stanisława Wyspiańskiego *Wesele* zwyciężył podczas internetowego głosowania spośród czterech propozycji. Dzieło Wyspiańskiego konkurowało z *Przedwiośniem* Stefana Żeromskiego, *Pamiętkami Soplicy* Henryka Rzewuskiego i *Beniowskim* Juliusza Słowackiego. Prezydent Andrzej Duda, ogłaszając wyniki głosowania, tak przekonywał do wspólnego czytania lektury: „(...) warto po raz kolejny, mam nadzieję – bo jestem przekonany, że każdy już czytał w swoim życiu *Wesele* – tę piękną pozycję naszej literatury przeczytać. Przeczytać ją razem, przypomnieć sobie te niezwykle ważne dla naszej historii, dla naszej kultury, dla właśnie fundamentów tego, co nazywamy polskością, te niezwykle ciekawe wersy dramatu, arcydramatu Stanisława Wyspiańskiego”.

Autor *Wesela*, artysta wszechstronny, to postać nam niezwykle bliska, nie tylko ze względu na niedaleki od Koszyc Kraków, z którym był związany, ale przede wszystkim dlatego, że to Patron naszego Gimnazjum w Koszycach. Tym bardziej Centrum Oświatowe w Koszycach wraz z gminą Koszyce oraz Biblioteką Szkolną i Gminną Biblioteką Publiczną przystąpiły do udziału w Narodowym Czytaniu 2017.

Akcja odbyła się 2 września w Centrum Oświatowym. Wydarzeniu towarzyszyła ciekawa wystawa poświęconą twórczości artystycznej Wyspiańskiego. Można było obejrzeć reprodukcje obrazów artysty, różne wydania dzieł literackich, szczególnie *Wesela*, prace plastyczne młodzieży szkolnej nawiązujące do dzieł Wyspiańskiego, teczki tematyczne poświęcone twórczości artysty przygotowane przez gimnazjalistów oraz albumy o życiu i twórczości Patrona. Uczestników spotkania powitał Wójt Gminy Koszyce – Pan Stanisław Rybak, który opowiedział o idei akcji Narodowe Czytanie a także przedstawił sylwetkę Patrona Gimnazjum w Koszycach. Pani Katarzyna Malec opowiedziała o życiu Stanisława Wyspiańskiego i jego wszechstronnej twórczości artystycznej. Opowieści towarzyszyła prezentacja slajdów. Słuchacze mogli również wysłuchać wierszy Wyspiańskiego: *U stóp Wawelu miał ojciec pra-*

cownię, *I ciągle widzę ich twarze, Gdy przyjdzie mi ten świat porzucić*. W kolejnej części spotkania Pani Ewa Partyka-Szymańska opowiedziała o genezie *Wesela* i wydarzeniach w utworze oraz przypomniała, dlaczego *Wesele* nazywamy dramatem narodowym. Opowieści także towarzyszyła prezentacja slajdów, tym razem z fotografiami z filmu Andrzeja Wajdy *Wesele*. Wrześniowe spotkanie ubarwiły akcenty muzyczne – radosne *Krakowiaki*, wykonane na pianinie przez Pana Stanisława Nowaka oraz piosenka Marka Grechuty *Wesele*.

Po wysłuchaniu informacji o Stanisławie Wyspiańskim, jego twórczości i bohaterze wydarzenia – *Weselu*, nastąpiło oczekiwane wspólne czytanie fragmentów dramatu. Wybrane sceny czytali w następującej kolejności:

- Paweł Maj – Pan Młody,
- Anna Muter – Panna Młoda,
- Katarzyna Malec – Zosia,
- Halina Maj – Haneczka,
- Ewa Partyka-Szymańska – Żyd,
- Ksiądz Łukasz Nastaga – Poeta, Chochoł,
- Maria Bieniek – Gospodarz,
- Karolina Pawełek – Rachel,
- Marek Szymański – Jasiiek.

Wójt Gminy Koszyce – Stanisław Rybak otwiera Narodowe Czytanie w Koszycach

Uczestnicy spotkania z ciekawością wysłuchali czytanych fragmentów *Wesela* a czytających życzliwie nagrodzili brawami. Po uczcie duchowej organizatorzy zaprosili zebranych na słodki poczęstunek. Na koniec każdy mógł otrzymać w swoim egzemplarzu *Wesela* pamiątkowy stempel akcji Narodowe Czytanie 2017.

Katarzyna Malec

Pani Ewa Partyka-Szymańska – polonistka, współorganizatorka i prowadząca spotkanie

Pani Katarzyna Malec – polonistka, współorganizatorka i prowadząca spotkanie

Uczestnicy Narodowego Czytania

Osoby czytające fragmenty „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego, stoją od lewej: Katarzyna Malec – Zosia, Ewa Partyka-Szymańska – Żyd, Anna Muter – Panna Młoda, Paweł Maj – Pan Młody, Maria Bieniek – Gospodarz, Halina Maj – Haneczka, Marek Szymański – Jasiek, Ksiądz Łukasz Nastaga – Poeta, Chochoł, Karolina Pawełek – Rachel

GAZETA KOSZYCKA – członek Polskiego Stowarzyszenia Prasy Lokalnej. Redagują: Teresa Molenda, Stanisław Szymański, Adam Andrzej Gąsior, Olga Kabat, Ryszard Stojek. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania, opracowywania edytorskiego nadesłanych tekstów, nadawania własnych tytułów.

Materiały i korespondencje prosimy przekazywać do Urzędu Gminy w Koszycach, ul. Elżbiety Łokietkówny 14, tel. (41) 3514048 w. 26, e-mail: promocja@koszyce.gmina.pl
Gazeta Koszycka dostępna jest także na stronie: www.koszyce.gmina.pl. Autorom honorariów nie płacimy. Sygn. akt: INS-Rej-Pr 7/95 Sąd Wojewódzki w Kielcach.
Egzemplarz bezpłatny. Skład: Jacek Stojek. Druk: Brzeska Oficyna Wydawnicza, Brzesko